

SZAKDOLGOZAT

Péczkáné Kustra Réka

Gyógypedagógia Szak

Kaposvár

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Gyógypedagógia Szak

Online oktatás hatásai az Ormánságban

Belső konzulens: Gelencsérné Dr. Bakó Márta

Egyetemi docens

Készítette: **Péczkáné Kustra Réka**

INCGTK

Levelező

Neveléstudományi Intézet
Gyógypedagógiai Tanszék

Kaposvár

2023

Tartalom

I.	Bevezetés.....	4
	I.I. Témaválasztás indoklása	4
	I.II. Célkitűzés	4
	I.III. Kutatói kérdések	5
II.	Szakirodalmi áttekintés	6
	II.I. Alapfogalmak bemutatása	6
III.	Kutatás bemutatások.....	24
	Kutatásmódszertani elgondolások.....	24
	Kutatás bemutatása.....	25
	III.I. Kérdőív elemzés.....	26
IV.	Kutatási eredmények	27
	IV.I. Kutatási kérdések megválaszolása.....	46
V.	Összegzés, Javaslat.....	47
VI.	Felhasznált irodalom	51
VII.	Mellékletek	56
VIII.	Köszönetnyilvánítás	59
IX.	Nyilatkozatok	60

I. Bevezetés

I.I. Témaválasztás indoklása

A témaválasztásom az „online oktatás hatásai az Ormánságban” esett. A jelenlegi járványügyi helyzet, a Covid19 vírus, ami mindenkinek az életét valamilyen szinten felforgatta, megváltoztatta, befolyásolta, az oktatásban is változásokat hozott, ez ihlette a szakdolgozatom témáját. Dolgozatomnak a célja, hogy betekintést nyerhessünk egy halmozottan hátrányos helyzetű térség gyermekes családjainak a nehézségeibe az online oktatás alatti kihívások alatt. Mik azok a dilemmák, problémák, amikkel meg kellett küzdeniük a mindennapokban, ezeket hogy kezelték, milyen segítséget kaptak és milyen megoldási lehetőségek voltak adottak számukra, voltak –e pozitív hatások, mik a vélemények az online oktatással kapcsolatban. Témaválasztásom egyik oka, hogy első kézből tapasztalhattam a nehézségeket, amin keresztülmentek a családok, mivel én is a Sellyei Járásnak az egyik településén élek, valamint gyermekjóléti központban dolgozom, mint családsegítő, így munkám során folyamatos kapcsolatban állok a hátrányos helyzetű családokkal nap mint nap. Nehéz volt végignézni, nyomkövetni, hogy a gyerekek elvesznek a rendszer hálójában a szülők következtlen nevelése miatt és az eszközök valamint a segítség hiányában. Az online oktatást, mint témát érdekesítőnek és frissnek találok, csekély mennyiségű kutatás található ebben a témakörben, a legjobb tudásom szerint igyekeztem feldolgozni az általam választott témakört. A kutatásom eredményeként szerettem volna egy racionális képet kapni a „nyers” valóságról, hogy ténylegesen mik voltak a nehézségek és a vélemények. A hátrányosabb helyzetű településen élők, illetve az ott élő hátrányos helyzetű egyének nehezen hallatják hangjukat, rájuk nem fordítanak akkora figyelmet és érdeklődést, mint kellene.

I.II. Célkitűzés

Kutatásom célja, hogy felmérjem a Covid19 járvány okozta új oktatási helyzet hogyan hatott az Ormánságban a hátrányos helyzetű diákok digitális eszköz beszerzésére és használatára, milyen nehézségeik voltak a diákoknak, szülőknek egyaránt. Az online oktatás eszközhiánya, mely az első körben lehetetlenné a későbbiekben pedig nagyon körülményessé tette a tanulást a diákok számára. Tanári és szülői tapasztalat hiányában kérdőív segítségével próbálok választ találni arra, hogy miként tudták a szülők kiküszöbölni a felmerülő problémát, ami a gyermekük tanulását akadályozta. A kérdések legfőképp a következőkre irányultak: a szülők iskolai végzettségére, az eszközök meglétére, az eszközök beszerzésének a segítségnyújtására, a

tanulásban, házi feladatokban való segítségnyújtásra, a több gyermekes családok esetében az együtt tanulásra a munkahelyek rugalmasságára, az internet elérhetőségre valamint a véleményükre, hogy milyenek ítélték meg az online oktatást.

I.III. Kutatói kérdések

A kutatói kérdéseimben szeretnék választ kapni arra, hogy az Ormánságban lévő hátrányos helyzetű településeken, az online oktatás során kaptak-e segítséget a tanuláshoz szükséges eszközök beszerzéséhez, használni mennyire tudták az eszközöket, az iskola mennyire volt rugalmas az oktatás alatt, valamint, hogy az alacsonyán kvalifikált szülők gyermekeinek ki nyújtott segítséget a tananyagok elsajátításában.

II. Szakirodalmi áttekintés

II.I. Alapfogalmak bemutatása

A szakdolgozatomban szeretném bemutatni a gyógypedagógiával, pszichopedagógiával, hátrányos helyzettel, oktatással, online oktatással, Covid19-cel valamint az Ormánsággal kapcsolatos alapfogalmakat, annak érdekében, hogy egy teljes képet kapjunk a témakörrel még a kutatás megismerését megelőzően. A gyógypedagógia „A szűkebb értelemben vett gyógypedagógia a sérült speciális pedagógiai tudománya, nevelhetőségük lehetőségeit, elv- és feltételrendszerét, oktatásuk, nevelésük, személyiségük kibontakozásának múltját, cél-, feladat-, eszköz-, szintérrendszerét és eredményességét vizsgálja optimális szocializációjuk és sikeres rehabilitációjuk szolgálatában. A tágabb értelemben vett gyógypedagógia viszont a sérültekkel összefüggő teljes jelenségekört kutatja: a sérülések kórereditét, kóros mechanizmusait, a sérültek fejlődésmenetét, személyiségstruktúráját, társas környezetét, rehabilitációjuk lehetőségeit... Ez tehát komplex tudomány, a sérültek vizsgálatát különböző szempontból végző tudományágak integrációs egésze. (Gordosné, 1996.)”¹ Tehát a gyógypedagógia sérült emberekkel foglalkozó tudományág, melynek legfőbb célja a gyógyító nevelés. Nagy elköteleződés, elhivatottság szükséges ahhoz, hogy valaki ezt a szakmát jól tudja végezni. A gyógypedagógia szakon belül nyolc szakirány közül lehet választani az egyetemeken, ezek a következők: autizmus spektrumzavar, értelmileg akadályozottak pedagógiája, hallássérültek pedagógiája, látássérültek pedagógiája, pszichopedagógia, logopédia, szomatopedagógia, tanulásban akadályozottak pedagógiája. Mindegyik szakirányon belül más-más problémát kezelnek. Általában két szakirányt szükséges választani, fontosnak tartják azt, hogy miután a gyógypedagógián belül két szakirányt sikeresen elvégeztek, a későbbiekben tudjanak váltani a munkahelyek között, ezzel megelőzve a korai kiégést. A kiégésről a 70-es évek óta beszélünk, akkor diagnosztizálták ezt a szindrómát. Freudenbergert a kiégés fogalmát a speciális szakmai viselkedésre applikálta, olyan esetekben, amikor az egyén lelki és fizikai erőforrásai kimerülnek. (Dávid 2014)

A cél, hogy mindenki megtalálja a számára közelálló szakirányt és az egyetem évei alatt elsajátítottakat, az ott tanultakat helyesen tudja alkalmazni és hasznosítani a későbbiek folyamán. Hozzám a pszichopedagógia szakirány áll a legközelebb, több éve dolgozom a

¹ Dr. Dávid Mária: Speciális igényű hallgatók/tanulók a felsőoktatásban és a felnőttképzésben [online] Eger: 2015. [2022.03.05.] > URL: http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/03_david_04_15/521a_gygypedaggia_tudomnya_s_tevkenysgi_terletei.html

gyermekvédelem területén, így nem volt idegen számomra a téma, sok új információval lettem gazdagabb az évek során. A szakdolgozatom témájához is ez a szakirány áll a legközelebb. A pszichopedagógia fogalmát az utóbbi években sikerült újrafogalmazni, mely definíciót úgy sikerült megalkotni, hogy figyelembe vették a hazai szakmai változásokat és nemzetközi aktualitásokat.

Pszichopedagógia

Dr. Volentics Anna 1993-as ismert jegyzete, az „Ismeretek a pszichopedagógia köréből” című kiadvány óta sajnálatos módon nem készült semmilyen összefoglaló, mely a pszichopedagógia tudományágáról és gyakorlatáról szólna. A sok idő elteltére való tekintettel, ami magával vonzotta azt, hogy megváltozott a szakmai világ, a képzések, a társadalmi- gazdasági élet, a gyakorlati munkák, így szerettek volna egy új, letisztázandó kiadványt létrehozni. A sok változásra való tekintettel, mely a pszichopedagógia területén köszönnek vissza, nincsenek letisztázva alapvető kérdések, a kompetenciahatárok félreérthetők, a képzésekben is hangsúlyos változások léptek életbe, szükség van egy szakmai módszertani megújulási folyamatra. (Eigner 2014)

Dr. Volentics Anna a gyermekvédelemre és a pszichopedagógiára fektette a hangsúlyt munkája során. Legfőképp amivel foglalkozott, az a gyermekvédelem, viselkedészavarok korrekciója, reszocializációs gondozás, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók speciális oktatása és nevelése. Kutatásainak a legfőbb célja a javító- és nevelő intézetekben folyó reszocializációs gondozás adekvátabb formáinak és módszereinek a kidolgozása volt, mivel úgy vélte, hogy a gyermekvédelmi bentlakásos hálózat a felnőttek büntetés- végrehajtási intézeteihez hasonlítható. (Eigner 2010) Akkoriban még nem a családjukban nevelkedő gyermekeken volt a hangsúly- a problémakezelésen, míg a mai időkben már a probléma megelőzésen van a hangsúly, már a családban elkezdjük kezelni a fennálló problémát, elkerülve a gyermek családból való kiemelését.

„Volentics Anna (1993) kiemeli: a zavarok fő jellemzője a túlnyomórészt beilleszkedése, alkalmazkodási, viselkedés- és teljesítményzavarokkal megjelenő érzelmi-akarati funkciók részleges vagy súlyos mértékű károsodása. Később Volentics Anna így fogalmaz: A pszichopedagógia szak a bio-pszicho-szociális okok következtében kialakuló

viselkedészavarokkal küzdő, inadaptált gyermekek és serdülők gyógyító nevelésére készít fel. (Volentics A., 2001)²

A pszichopedagógiát Eigner Bernadett a következőképp definiálta: „A pszichopedagógia a bio-pszicho-szociális ártalmak következtében kialakult idegrendszeri-, illetve érzelmi- és személyiségfejlődésben jelentkező pszichés sérülés miatt érzelmi-, viselkedés és teljesítményzavarokkal, beilleszkedési/alkalmazkodási nehézségekkel küzdő gyermekek, fiatalok, ifjú felnőttek és családjuk körére irányuló multidiszciplináris gyógypedagógiai (nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás, rehabilitációs) tevékenység (Eigner, 2010).” (Eigner 2014, 7)

Volentics Anna a pszichopedagógus legfőbb alkalmazási helyeket a gyermek- és ifjúságvédelem bentlakásos intézményeit és a problémamegelőzés ambuláns, területi intézményeit gondolta, míg Eigner Bernadett idejében már nem csak az intézmények ”lakóit”, hanem magát a családot is kezelik.

Történelmi háttérét tekintve kb. 50 éves múltra tekinthetünk vissza, kezdetekben a hazai gyógypedagógia több nevesebb képviselője is jelezte, hogy a családi háttér nélkül élő, nehezen nevelhető, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, valamint a krónikus beteg gyermekekkel kapcsolatban, számtalan alkalommal kerestek fel gyógypedagógusokat és kértek tanácsot tőlük, ugyanakkor kimondottan az ő pedagógiájukkal egyik szak sem foglalkozott. (Volentics 1996a) (Rozsáné, Vargáné 2013) A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolán az oligofrénpedagógia szak kötelező volt, bevezették a pszichopedagógia szakot, így kétszakos képzés volt jelen. A képzés kidolgozói Illyés Gyuláné, Murányi-Kovács Endréné, Gordosné Szabó Anna voltak, akik a pszichopedagógus elhelyezkedési körét bővítették, kórházak gyermekosztályaira, gyermekklinikák gyermekideg- belgyógyászati osztályaira, nevelési tanácsadókra. (Volentics 2001) (Rozsáné, Vargáné 2013) 1973-tól az ép értelmű, ugyanakkor személyiségfejlődésben sérülést szenvedett, a szűkebb-tágabb társadalmi környezetben jellemzően beilleszkedési zavarral küzdő egyének gyógyító nevelésére készít fel a pszichopedagógia szak. (Eigner 2014)

A pszichopedagógia célcsoportjai „a pszichés zavara miatt érzelmi-, viselkedés és/vagy teljesítmény/tanulási zavarokkal küzdő gyermekek, serdülők, fiatalok, felnőttek és családjaik.”. (Eigner 2014, 7) A köznevelésben a szenvedélybeteg, deviáns viselkedést mutató, kiemelten

² dr. Eigner Bernadett: Szakmai állásfoglalás Pszichopedagógiai tudomány és gyakorlat. [online] Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete Pszichopedagógiai Szakosztálya [2014.] > URL: <https://docplayer.hu/46192769-Szakmai-allasfoglalas-pszichopedagogia-tudomany-es-gyakorlat.html>

tehetséges, a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő, közösségi problémák körébe, bántalmazó és bántalmazott valamint sajátos nevelési igényű gyermekekkel és tanulókkal, ugyanakkor a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekekkel és családjaikkal is egyaránt foglalkozik. Ezekben a helyzetekben a pszichopedagógus feladata a diagnosztikai vizsgálat, felismerés, szűrés, fejlesztő foglalkozások, terápiás ellátások, önismereti tréningek, a kiemelt figyelem igényéből eredő hátrányok csökkentése, konfliktuskezelés, gyermekvédelmi tevékenységek, kríziskezelés. (Eigner 2014) Fontosnak tartom, hogy gyermekkel dolgozó szakemberekként, legyen az pszichopedagógus, osztályfőnök vagy egy angol tanár, tisztában legyenek a gyermekek szociális helyzetével, az otthoni körülményekkel, amik befolyásolhatják a gyermek mindennapját, hangulatát, teljesítményét és életét. Nagyon sok gyermek nem kapja meg az otthoni környezetében a szükséges támogatást, bizonyos esetekben az alapvető szükségleteket sem (meleg étel, fűtött lakás, figyelem). A pszichopedagógus fő feladata a komplex tudástartamának birtokában a nevelési problémák, pszichés fejlődési zavarok, szociokulturális hátrányok feltérképezése és kezelése. (Eigner 2014) Szükségesnek vélem a családlátogatást és a szülők megismerését az osztályfőnök és a pszichopedagógus részéről, a személyes jelenlét során hasznosabb információkra és benyomásokra lehet szert tenni a családról, ami a későbbiek folyamán előnyt jelenthet. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók lakókörülményeit és szüleit is jó megismerni, hisz az már ad egy kapaszkodót, a megismeréshez és a megértéshez.

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetet fontosnak tartom megemlíteni, valamint a fogalmakat tisztázni, mivel a pszichopedagógia területén legfőképp ezen gyermekek jelennek meg. A helyes nevelésükhöz és gondozásukhoz elengedhetetlen, hogy megismerjük a gyermekek, családok hátterét, mivel ez is egy támpontot ad, hogy miért is lett „ilyen” az adott gyermek. Sokszor használjuk a „hátrányos helyzet” kifejezést, mely szerint az egyén hátrányosabb helyzetben van a többiekhez képest, ez viszonyfogalomnak számít. (Fináncz, Petőné 2015) A hátrányos helyzet valamiféle megkülönböztetést és lemaradást jelképez, egy negatív bélyeget „ragaszt” az egyénre. Magyarországon a hátrányos helyzet fogalma három kiemelt területen található meg ezek a munkaerőpiac, az oktatás és a területfejlesztés. Mind a három terület kapcsolatban és hatással lehet egymásra. A munkaerőpiacon az átlagosnál

nehezebben elhelyezkedő személy tekinthető hátrányos helyzetűnek, itt a leggyakrabban az alacsony iskolai végzettség, a negatív diszkrimináció és a képzetlenség lehet ennek az oka. Az oktatás területén külön jogszabály szabályozza azt, hogy mely gyermekek tekinthetők hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetűnek. (Fináncz-Petőné 2015)

A pszichopedagógia foglalkozik a köznevelésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekkel valamint családjaikkal. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121§ 14. pontja-a szerint: „hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskolai nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.”³ Ez a jogszabály 2013. augusztus 31-ig volt érvényben, ezt követően az 1997. évi XXXI. törvény 67/A§ (1) szerint értelmezzük a hátrányos helyzet jogszabályi meghatározását. „Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak

³ 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, 121§ 14. [online] [2022.03.15.] > URL: http://www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/kozokt_tv_070823.pdf

nyilvántartott lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.”⁴ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre mindig nagyobb figyelmet kell fordítani, nem feltétlen úgy, hogy ezt a gyermek vagy az osztálytársai észrevegyék, egy amolyan csendes megfigyelő jó, ha van a gyermek környezetében, ha akármilyen tünetet produkál a diák, azonnal lehessen lépni. A legfontosabb, hogy a problémát időben kezdjék el kezelni, és ez a mélyszegénységben lévő településeken, mint például az Ormánság, ott kiemelten fontos.

Oktatás

„...az oktatás, mint a nevelésnek az az ága, amely kiváltképpen az értelmi képzésével foglalkozik, korántsem jelent valamilyen magában álló, elszigetelt tevékenységet, amely a nevelésnek többi ága, az erkölcsi, vallási, esztétikai nevelés mellett, tőlünk függetlenül volna kifejthető, hanem a nevelésnek ezek a különböző ágai a legszorosabb kapcsolatban, kölcsönhatásban állnak egymással, amelynek alapját és lehetőségét a nevelés egységes célja szolgálja. Ennek következtében az értelmi képzéstől is, ha feladatát jól teljesíti, olyan hatások várhatók, amelyek a tanuló magatartásában mutatkoznak.”⁵ Dr Gaál és Dr Jászi az alábbiakat fogalmazta meg: a pedagógusok nem tudják és nem is lehetséges kizárólag tananyagot leadni a diákok számára a köznevelési intézményben, a fél napos együttlét mellett, a gyermekeket formálják, tanácsokkal látják el, ezáltal hatással vannak a mindennapjaikra, az életükre és a

⁴ 1997. évi XXXI. törvény 67/A§ a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról. [online] [2022.03.15.] >URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700031.tv>

⁵ Prohászka Lajos: Az oktatás elmélete. [online] Budapest: 1937. [2022.07.12.] >URL: <https://mek.oszk.hu/09700/09775/09775.htm>

személyiségük formálására. Oktatásnak nevezzük a nevelésnek azt a részét, mely főként ismeretek elsajátítása, intellektuális képességek kialakítása, a műveltség megszerzése révén járul hozzá a személyiség fejlesztéséhez.

Az iskolakezdő gyermekek, diákok számára nagyon magas fokú fontossággal bír a pedagógus személye, a személyes találkozások, a pedagógus szakmai tudása, valamint emellett elengedhetetlen a tanuláshoz szükséges hatékony tanítás. (M. Pintér, 2021) Egy jó pedagógus a személyiségével, tudásával és odaadásával, valamint elhivatottságával tudja a legjobban befolyásolni a gyermekeket és a tanulás iránti szeretetet felébreszteni bennük, akár iskolakezdő akár idősebb tanulókról van szó. A pedagógus a gyermekek szemében nem csak egy pedagógus (lehet), annál sokkal többről szólhat egy tanár-diák kapcsolat. Kialakulhat a gyermekben egy olyan bizalom, mely segítséget nyújthat neki a legnehezebb időszakokban is. „A tanár-diák kapcsolat sikerességéhez tanárként három tényező együttes meglétére van szükségünk: tudásra, személyiségünk alkalmassá fejlesztésére és a pedagógiai technológia ismeretére, illetve ennek alkalmazási képességére.”. (Hoffmann 2002, 18) Sajnos minden szakmában vannak egyének, akik alkalmatlanok az adott munkára, a pedagógusok között is vannak olyanok, akik negatív benyomást tesznek a diákokra. A gyermekek sokáig, akár egész életükön át emlékezni fognak arra a bizonyos pedagógusra, akivel voltak konfliktusai, aki megbélyegezte őket a tanulmányai során vagy aki miatt nem szerették az általa tanított tantárgyat. Ugyanakkor ez fordítva is igaz, vannak, akik erre a pályára születtek és olyan benyomással vannak a diákokra, hogy akár a nézeteik, hozzáállásuk gyökeresen megváltozhat pozitív irányba.

Az általános iskolai oktatás megalapozza a későbbi tanulmányokhoz való hozzáállást, ezt a pedagógus, a környezet, a kortársak mind befolyásolják, ugyanakkor az 1-8 évfolyam alatt elsajátított tudás minden további tanulmány alapja.

Covid19 járvány megjelenése

Az online oktatás bemutatása előtt röviden bemutatom, hogy miként jelent meg és vált a mindennapi életünk részévé a Covid19 járvány.

2019 decemberében egy új típusú vírus jelent meg Kínában (Vuhan városában), amit az Egészségügyi Világszervezet SARS-CoV-2-nek nevezett el, melynek terjedése kimagaslóan nagy mértékű volt, hamar világ méret szintűvé nőtte ki magát. A Covid19 nevet kapta a koronavírus által okozott betegség (Európa Unió Tanácsa). Voltak más világjárványok is, melyekkel az emberiségnek szembe kellett néznie és túlélnie, az elmúlt évszázadok alatt,

ugyanakkor senki nem gondolta azt, hogy ez napjainkban is felütheti fejét és ekkora „bénulást” fog okozni az emberiségnek. A vírus kimagasló mennyiségű áldozatot követelt magának, ezért 2020. január 30-án az új koronavírust az Egészségügyi Világszervezet nemzetközi méretűvé nyilvánította. (Nemzeti Népegészségügyi Központ 2020) Senki el nem tudta képzelni, hogy mi fog történni a világban, milyen következményei lehetnek a vírusnak, milyen szigorításokkal kell szembenéznünk. Az emberiség számára ez egy ijesztő és elképzelhetetlen jelenség volt, mely megrémítette az embereket. Nem tudták az emberek mérlegelni a veszély súlyát, mivel nem volt közvetlen előzménye.

Magyarországon rendkívüli jogrend lépett életbe, mely azt jelentette, hogy 2020. március 11-én az ország teljes területére veszélyhelyzetet hirdetett a kormány. (Magyar Közlöny 2020) Összesen hat járványhullámmal kellett szembenéznünk a mai napig bezárólag, azonban nincs rá garancia, hogy nem lesz több, csak reménykedni tudunk.

Az első járványhullám időszaka 2020. március 4. és július 17. közti idő. 2020. május 4-én volt az első járványcsúcs (2055 fővel). (Területi Statisztika 2021) 2020. március 13-án bevezették a digitális oktatást az általános iskolákban annak érdekében, hogy a járvány terjedését mérsékelni próbálják. (Osváth, Papp) Beléptek a pedagógusok és a diákok a digitális „világba”, próbálták megállni helyüket a tudásátadásba és elsajátításba, kisebb-nagyobb sikerekkel. A távoktatáshoz segítséget próbált nyújtani az Oktatási Hivatal és a Nemzeti Pedagóguskar, melyek módszertani ajánlásokat fogalmaztak meg. (Procháczik 2020) A digitális oktatás az év végéig tartott, ami június 15 volt. (Kende-Messing, Fejes 2021)

A második járványhullám 2020. július 18. és 2021. február 16. közti időszakra korlátozódik. A kormány közép és felsőfokon rendelte el a digitális oktatást, az általános iskolában megmaradt a jelenléti oktatás. 2020. december 19-én volt a járvány csúcs ideje, ekkor volt a legtöbb aktív beteg Magyarországon. (Területi Statisztika 2021)

A harmadik járványhullám 2021. február 17-től kezdődött, mivel magas számban növekedni kezdett az esetszám, a napi új esetek száma meghaladta a 3000 főt. 2021. március elején a napi esetszámok 6000 fő felett voltak, így arra a döntésre jutottak, hogy az általános iskolákban ismét bevezetik az online oktatást 2021. március 8-tól május 10-ig. (Területi Statisztika 2021)

A negyedik hullám megjelenésére 2021. őszétől lehetett számítani, a delta variáns okozta a fertőzöttek számának emelkedését. (Uzzoli 2022) November elsejével szigorításokat vezettek be, újra kötelező volt a maszkviselés a tömegközlekedésben. (Kormány.hu 2021) Az oktatások területén nem voltak szigorítások.

Az ötödik járványhullámmal az omikron variáns jelent meg, melynek napra pontos időpontja nincs, mivel Európa térségeiben, ugyan egy hónapon belül, de más-más időben ütötte fel fejét a vírus. 2022. januárban már minden kontinensen megmutatkozott a vírus. (Uzzoli 2022) Nem vezették be az online oktatást egyik köznevelési intézményben sem. Ez az időszak a többihez képest hamar lecsengett.

A hatodik hullám 2022 nyár elejére tehető, az országok nagy része lassan elkezdett „berendezkedni” a koronavírussal való együttélésre, ez azzal magyarázható, hogy a szigorítások, intézkedések enyhültek. 2022. szeptember elején a járványhullám lecsengőben volt minden régióban. (Uzzoli 2022)

A hatodik hullám végére megtanultunk együtt élni a vírussal és felkészültünk arra, hogy bármikor bármilyen váratlan esemény bekövetkezhet, vagy bármilyen döntést hozhatnak máról holnapra. A folyamatos félelem jelen volt a mindennapjainkban. Mind a hat hullámnál jelen volt a karantén kötelezettség, mely embert próbáló volt, kihatással volt a családi kapcsolatokra, valamint mentálisan is megterhelő volt. Azoknak az időseknek, akik kórházban, otthonokban vagy egyéb szociális intézményben voltak elhelyezve, nagyon nehezek lehettek a mindennapok, mivel látogatási tilalom volt hónapokig, ezért nem tudtak találkozni szeretteikkel. Kórházba kerülés esetén a családtagok már csak elbúcsúzni mehettek be, ha olyan súlyos volt a helyzet, hogy órái voltak hátra a betegnek (ebben az esetben vagy időben oda értek a kórházba vagy már késő volt), ennél ijesztőbb dolgot nem tudok elképzelni, mint hogy valakinek egyedül kellett töltenie az utolsó heteit, napjait vagy óráit. Egy idézettel szeretném szemléltetni, hogy mi volt a legnehezebb ezekben az időkben: „Kritikus pillanatokban szinte ösztönös mozdulattal átöleljük egymást. A fizikai érintés ilyenkor minden szónál jobban kifejezi a szeretetet. Válságos helyzetekben semmire sincs olyan nagy szükségünk, mint mások szeretetére. Az eseményeket nem mindig tudjuk megváltoztatni, de a szeretet segít a nehézségekkel való megküzdésben.”. (Gary Chapman)⁶ Amit ez az idézet sugall nekem, sajnos ezek az évek, hónapok, napok alatt pont a legfontosabb volt az, ami kimaradt az emberek életéből és ez a személyes érintés, mely hatására kicsit jobban, fontosabbnak érezhetjük magunkat és nyugalmat tudunk vele sugallni a másik személy irányába. Ahogy a verbális dicséret, úgy a fizikai érintések is hiányoztak az embereknek, főleg a gyermekeknek, ezt sajnos a diákok is megtapasztalhatták az online oktatás során. Az iskolában a személyes kapcsolatok folyamatosak voltak, pozitív ingerek és testi kontaktusokban gazdag napok mind megszűntek

⁶ Szeretetnyelvek, Dal: Megszülettem [online] >URL: <http://docplayer.hu/106138292-Szeretetnyelvek-dal-megszuletem.html>

az online világgal, ahol nem volt más csak a képernyőn keresztüli kép és a hang. Sokak szerint a Covid19 többszörösen többet elvett a társadalomtól, mint amennyit nyújtott.

Online oktatás

A Covid19 járvány megjelenését követően a pedagógusoknak át kellett térniük az online oktatásra, ahol nem feltétlen tudták megfelelően sugallni a megértő, példaértékű pedagógust, mivel nem volt személyes lehetősége annyit nyújtani, mint amennyire képes.

„A technológiai, társadalmi változások következtében az elmúlt évtizedekben az oktatásban is egyre jobban elterjedt a digitális eszközök és alkalmazások használata. Bár a technológia mára a tanórai magyarázatok, szemléltetések színesítésének és az oktatás adminisztrációjának széles körében bevett eszközévé vált, ugyanakkor még kevés helyen jellemző, hogy az eszközhasználat a pedagógiai-módszertani megújulás és a digitális kompetencia fejlesztésének szolgálatában állna. Az informatika, illetve a digitális kultúra oktatásán kívül, egyéb tantárgyak esetében csak szűkebb körben- az adott technikai és módszertani feltételekhez igazodva – használják a digitális megoldásokat az ismeretátadás, mérés-értékelés, differenciálás és más pedagógiai feladatok ellátására.”⁷

Sok lehetőség rejlik az Információs Kommunikációs Technológiai (továbbiakban IKT) eszközök használatában. Az IKT eszközök a tanulók mindennapjában és életében fennálló jelenség, így ezeket az előnyöket figyelembe véve hasznos kihasználni az eszközök előnyeit, melyek segíthetik a tanulási folyamatot és a megértést valamint a figyelemfelhívást. Problémát jelent, hogy a pedagógusok számos része nem sajátította el megfelelően az eszközök helyes alkalmazását, vagy folyamatban van a tanulása, ennek okán aggályai lehetnek a pedagógusnak, mely olyan érzéseket válthat ki belőlük, hogy a tekintélyük megkérdőjelezhető. (Szili 2013) Azért érezhetik ezt, mivel a mai gyermekek sokkal jobban, hozzáértőbben kezelik az okos eszközöket, kijavítják akár a pedagógusokat is, mely számukra megalázó és romboló hatású lehet, ezért sokan nem próbálják meg beépíteni a tanórákba az eszközök használatát. Előfordul az is, hogy megterhelő és időigényes számukra az órára való felkészülés, ezért inkább a jól

⁷ Digitális Pedagógiai Módszertani Ajánlások Gyűjteménye. 6 p. [online]Oktatási Hivatal: 2021 [2022.03.15.]

>URL:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatás/tavoktatás/Modszertani_gyujtemeny_01_08_compressed.pdf

bevált eszközöket és módszereket használják a továbbiakban is, hiába lenne a gyermekeknek szükségük változatosságra, érdekességre, figyelemfelkeltő eszközökre.

Az OECD PISA kutatásai kimutatták, hogy az online oktatás nem csak tárgyi feltételekben jelenik meg, hanem kiemelkedő készségeket igényel. A digitális eszközök nem mindennapi és a nem rutinszerű használata esetében a diákoknak nehézséget jelent a használatuk. Meglehetősen gyorsan kell alkalmazkodniuk az új platformok használatára, akiknél a tananyag megértése nehézséget okoz, azoknál nehézséget mutat a tanulási folyamat. Kimutatták, hogy akik használtak már eddig is a fejlődő világgal párhuzamosan digitális eszközöket, ők hamarabb át tudtak állni a digitális tanulásra, ugyanakkor, akik ritkán használtak digitális eszközöket a mindennapjaikban, nekik nehézséget jelentett az eszközök használata. Komplex problémaként jelenik meg, hogy az eszközök hiányában a készségek is hiányosak, így az eszközök pótlása révén se lenne megfelelő készségszintű a tudása az egyénnek. A mikrókörnyezet (család) támogatása is fontos szerepet játszik a tanulás folyamatában, ha a család nem támogatja a tanulmányokban a gyermekét, csak kötelező, felesleges tevékenységnek tekintik, akkor nem fognak neki biztosítani olyan környezetet, ahol a gyermek önállóan tudjon tanulni, így akadályozva őt a tudás elsajátításában. Szükséges a megfelelő környezet (nyugalom, idő, tér) biztosítása ahhoz, hogy a gyermek minőségi tanulást tudjon véghezvinni. Ezeket a támogatási hiányosságokat sok minden befolyásolhatja, akár társadalmi, kulturális vagy gazdasági helyzet. Az utolsó készség mely a kutatásban szerepel a munkamegosztás. Önálló folyamat, egy út, melyen egyedül kell végig menni. Nem lehetséges az, hogy más helyett tanuljanak, mindenkinek ki kell taposnia a saját útját. Itt a legfontosabb a motiváltság, hogy az egyén tudjon önállóan ismereteket elsajátítani. (Proháczik 2020)

„Az iskolák bezárása több mint 180 országban olyan kérdéseket hozott a felszínre, mint a távolléti tanuláshoz szükséges feltételek otthoni hiányosságai s az ebből fakadó esélyegyenlőtlenségek, a digitális oktatáshoz szükséges módszertani és digitális kompetenciához kapcsolódó hiányosságok valamint az iskolák elengedhetetlen szerepe a tanulók mentális és fizikai egészségében és jólétében (UNESCO, 2020b).” (Czirfusz-Misley-Horváth, 2020, 220) Ezen felmerülő esélyegyenlőtlenségek miatt tartom fontosnak, hogy megvizsgáljuk a gyermekek szociokulturális háttérét és próbáljuk az egyenlőtlenségeket csökkenteni. A szakértők, akik meg lettek kérdezve, azt nyilatkozták, hogy véleményük szerint felmerült két súlyosabb probléma, ami megbélyegezte főleg a hátrányos helyzetű településrészek lakóit. Ezek a problémák az iskolák és a pedagógus hozzáállása volt, ami nem volt mindig megfelelő. Több esetben a szülő iskolai végzettsége miatt, ami általában az

általános iskola végzettség volt, nem tudott segítséget nyújtani gyermekének. (Dávid-Szabó-Huszt-Bukovics 2021) Herman 2020-as elemzéséhez a 2017-es Országos Kompetenciamérés adatait felhasználva elemzést végzett, mely arra adott választ, hogy a 6., 8. és 10. évfolyamos diákok 12, 10 valamint 7 %-a nem mutat aktivitást, mely a számítógép vagy az internethiánya miatt lehetséges. A gyermekek 8, 6 és 5% csak korlátozott keretek között volt elérhető, ennek oka az volt, hogy egy számítógépet egyszerre három diáknak kéne használnia. Az adatok mögött érdemes megemlíteni, hogy jelentős társadalmi különbségek vannak a 6. és 8. évfolyamon a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező édesanyák gyermekei korlátozottan vagy egyáltalán nem tudtak bekapcsolódni az oktatásba, mely szükséges lett volna a gyermekek fejlődéséhez. Ezek a tények megerősítik az online oktatás kapcsán folyamatosan erősödő oktatási egyenlőtlenségeket. (Kende-Messing-Fejes 2021) Az intézményekben az online oktatás kezdete előtt lenyilatkoztatták a gyermekeket, hogy rendelkezésükre áll-e a távoktatáshoz szükséges eszközök valamint internet hozzáférés. Előfordult több olyan eset, hogy a gyermek azt nyilatkozta le, hogy van eszköz is és telefon is otthon, ugyanakkor ez nem volt valós, kiderült, hogy a gyermek nem szeretett volna székenkezni az osztálytársai előtt azért mondta, hogy van otthon mindenük, ami szükséges a tanuláshoz. Az egyén internettel való találkozását nem csak a születés időpontja befolyásolja, hanem a földrajzi elhelyezkedése, ide értve a térség fejlettségét ahol lakik, a szociokulturális és gazdasági háttere. (Szili 2013) A későbbiekben olvashatjuk, hogy az Ormánság több visszamaradott településekből álló térség, az itt élő egyének nagy részének nincs okos eszköze vagy ha van is, nem a gyermekek tanulásának elősegítéséhez használják, hanem telefonálásra, Facebook-ozásra, a saját maguk szórakoztatására. Vannak kutatások melyek a háztartásokat lakóhelyi felosztások figyelembevételével különböző jövedelmi csoportokba osztva vizsgálták az iskolabezárások ideje alatt a tanulással kapcsolatos online aktivitást. A kutatások végeredménye a várt eredményt mutatta: a magasabb jövedelmi csoportokba sorolt háztartások nagyobb online aktivitást mutattak, míg az alacsonyabb jövedelmi csoportokba alacsonyabb online aktivitás volt megfigyelhető. (Kende-Messing-Fejes 2021) Feltételezhetően az alacsonyabb jövedelmi csoportoknál azt is figyelembe szükséges venni, hogy hiába van eszköze a családnak, ha internet hozzáférése nincs.

A pedagógusok másként állnak hozzá a jobb társadalmi helyzetű tanulókhoz, mint a halmozottan hátrányos helyzetű és roma diákokhoz. A jobb társadalmi helyzetű diákok, ha nem reagáltak a megkeresésekre (házi feladat, tanóra kezdete), akkor annak nem tudják, mi lehet az oka, ugyanakkor ha egy halmozottan hátrányos helyzetű és roma diákot nem tudtak elérni,

akkor gyakrabban tulajdonították a pedagógusok érdektelennek vagy lustának a diákokat („már korábban sem érdekelte az iskola”, „azt gondolják, hogy szünet van”). (Kende, Messing, Fejes 2021) Úgy gondolom, hogy ha egy diák nem kapcsolódik be és nem vesz részt az oktatásban, akkor meg kell próbálni ugyanúgy reagálni az érdektelenségre függetlenül attól, hogy milyen társadalmi helyzetben vannak a diákok, azonban mint minden emberben, a pedagógusokban is vannak előítéletek valamint kiismerték a saját diákjaikat, lehetséges, hogy jogos a feltételezés, azonban ezeket a negatív megnyilvánulásokat és megbélyegzéseket ajánlott elkerülni.

A pedagógusokat nyilatkoztatták, hogy mit gondolnak, miért maradnak ki a diákok az oktatásból, melyre a legmagasabb számban érkező válasz a nagyon magas infrastruktúra hiány volt, mely azt jelentheti, hogy eszközhiány is jelen lehet, vagy az internetkapcsolat hiánya. A tanárok közül minden 5. azt a visszajelzést adta, hogy a gyermekek egzisztenciális okokból nem tudnak részt venni az oktatásban, ez alatt azt értjük, hogy a háztartási munkában, a kisebb gyermekek felügyeletébe esetlegesen a megélhetés biztosításában is részt kellett venniük. (Kende, Messing, Fejes 2021) Sajnos én is ezt tapasztaltam a többgyermekes családok esetében, hogy a nagyobb gyermekek vigyáznak a kisebb gyermekekre, nagyobb felelősséget kellett vállalniuk, mint amennyi szükséges, egészséges lenne és amennyit elbírnának, így már nem jutott elegendő idő, energia a tanulásra, ami a gyermekeknek szinte az egyetlen feladata lenne napközben. A gyermekek szinte mindenfajta segítség nélkül képtelenek voltak megbirkózni az önálló tanulással, a tananyag feldolgozásával, elszoktak az önállóságtól. (Dávid-Szabó-Husztik-Bukovics 2021) Véleményem szerint a mai generáció túlzottan el van kényeztetve, nem tanultak és nem is vártak el tőlük önállóságot, sok gyermek képtelen egyedül megállni a helyét a mindennapokban.

Az online oktatás negatív hatásai megjelentek szinte minden évfolyamon, azonban a legjelentősebb negatív hatás az alsóbb évfolyamokon mutatkozik. Az iskolai tanulmányok megkezdésekor az első és második osztályban tanuló diákok az olvasástanulását és olvasástanítását kutatták pedagógus és szülő véleménye alapján. A tanítók nagy része a hagyományos olvasástanítási módszereket próbálta alkalmazni a digitális órákon, de nem számoltak azzal, hogy ezek a módszerek csak részben hatékonyak az online térben. Az olvasástanítás nehézsége több dologra vezethető vissza, az internet hozzáférésre, a digitális eszközökre, a nyugodt környezet hiányára, a kutatás résztvevőinek 10-15%-ának a digitális munkarend elérhetőségének hiányára. A legfontosabbnak tartják ezen korú gyermek tekintetében, hogy a szülőkkel szorosan együtt tudjanak működni, azonban az érintett szülők nagy részének nincs elegendő ideje, valamint megfelelő szakmai tudása ahhoz, hogy elegendő

és megfelelő segítséget tudjon nyújtani gyermekének az olvasástanuláshoz. (M. Pintér 2021) Egyetértek azzal, hogy sok szülőnek nincs meg a megfelelő, sőt minimális szakmai tudása se oktatáshoz, hiszen honnan is lenne, nem tanultak módszertant (mivel nem jártak tanító képző egyetemre), hogy miként kell elmagyarázni, megértetni és szerethetővé tenni a tanulást, a tananyagokat. Sok esetben, ahogy fentebb is olvashattuk, a szülőknek alacsony az iskolai végzettségük, ennek eredményeként talán nem is értik és ők maguk se tudják, hogy mit kellene elsajátítani.

A szülőknek egy nap több szerepet kellett volna betölteniük és megfelelniük az otthoni életben. Reggel, amíg a gyermeket felkelti és megreggelizteti, édesanyaként szerepelt, majd a tanítási időben pedagógusként, a délutáni órákban újra szülőként, ha a férj hazatért háziasszonyként/feleségként. Sajnos az édesanyák teljesen kimerülve, ingerülten próbálták „túlélni” a mindennapokat, minimális segítséggel, ez magas stresszhelyzetet szült, melyet vagy tudtak a szülők megfelelően kezelni, vagy további nehézségek adódtak. Ezek a gyermekeket mind mentálisan mind érzelmileg nagymértékben terheli. A kutatók három fő területet neveztek meg, melyek nagymértékben befolyásolják a gyermekek érzelmi és mentális egészségét. Az első, mely a legfontosabb is, az édesanya mentális egészsége, mivel ez kihat a gyermekre is. A második terület a szülők és a gyermekek együtt töltött idejének a minősége és mennyisége. A harmadik fő terület a nevelési módszer, mely a gyermek fejlődésére van nagy hatással. Ezek a fő problémák azok, amiknek egyensúlyban kéne lenniük ahhoz, hogy a gyermeknek nyugodt és kiegyensúlyozott környezet legyen megteremtve otthon és célirányosan a tanulmányira tudjon koncentrálni. (Katona 2020)

Voltak szülők, akik nem engedhették meg maguknak, hogy otthon legyenek, így ők elmentek dolgozni, míg a nagyobb gyermek vigyázott a kisebbre, vagy a nagyszülő, dédi felügyelte a tanulmányokat.

„Magyarországon 2018 óta érhető el az óvodai és iskolai segítő szolgáltatás, melynek célja, hogy az iskolai szociális munkás a szülőkkel és tantestülettel együttműködve segítse azokat a tanulókat, akiknek iskolai előmenetelét valamilyen tényező gátolja, például hiányosak az otthoni tanuláshoz szükséges feltételeik. (Bányai, 2018) A támogató szakemberek közül többek között az iskolai szociális munkás azonosíthatja a digitális oktatásból való kimaradás szempontjából rizikófaktorba tartozó tanulókat és munkájából adódóan olyan információkkal segítheti a pedagógust, amelyek az érintett tanulók tanulási előmenetelét támogatják.”. (Czirfusz-Misley-Horváth 2020, 229) Ezen olvasatok értelmében az iskolai szociális

munkásnak feladat ellátási kötelezettsége volt, mely nem tudhatjuk, hogy adott intézményeken belül mennyire valósult meg.

A digitális tanórákon való részvétel minden intézményben megjelent, egy szoros együttműködés és kapcsolattartás mellett csökkenteni lehetett volna a lemorzsolódást, ez abban nyilvánulhatott volna meg, ha a közoktatási intézmények felveszik a kapcsolatot a gyermekvédelmi szolgálatokkal, iskolai szociális munkással, akinek jelezhetek volna abban az esetben, ha a gyermek nem tesz eleget iskolai kötelezettségének. Ilyen esetekben a családsegítő, iskolai szociális munkás felvehette volna a kapcsolatot a szülővel és a gyermekkel és körüljárhatta volna, hogy mi az oka a „hiánzásnak”. Amennyiben eszközhiány probléma áll fenn, úgy felvehették volna a kapcsolatot több segélyszervezettel, akik biztosítottak volna ideiglenes eszközt a gyermek számára. Előfordult olyan eset, hogy a közintézmény papír alapon küldte ki a gyermekeknek a feladatokat, mivel nem volt más megoldás (falubusz, családsegítő vagy más segítségét bevonva). Véleményem és tapasztalatom szerint a közoktatási intézmények több esetben nem jeleztek, amikor kellett volna, emiatt „elvesztek” a rendszerben azok a diákok, akiknek a legnagyobb segítségre lett volna szükségük.

Ormánság

A települések, ahol kutatásom végeztem az Ormánságban találhatóak, mely Baranya megye egyik legelmaradottabb, legszegényebb régiója. A tájegység nevét a Dráva holtágak, mocsarak közül kiemelkedő földkúpokról kapta. (Ragadics 2010) Ezen a vidéken élek én is, így első kézből lehetek szemtanúja annak, hogy milyen mélyszegénység uralkodik ezen a területen. A témaválasztásom is azért esett az online oktatás hatásaira az Ormánságban, mivel fontosnak tartom, hogy foglalkozzunk egy olyan jelenlegi problémával, ami az itt élők már amúgy is alacsony szociokulturális hátterét még mélyebbre taszíthatja.

A települések, melyeken a kutatásom végeztem, a következők: Adorjás, Baksa, Baranyahidvég, Besence, Bogádmindszent, Bogdása, Csányoszró, Drávafok, Drávaiványi, Drávakeresztúr, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gilvánfa, Hegyszentmárton, Hirics, Kákics, Kemse, Kisasszonyfa, Kísszentmárton, Kórós, Lúzsok, Magyarmecske, Magyartelek, Markóc, Marócsa, Nagycsány, Okorág, Ózdfalu, Páprád, Piskó, Sámod, Sellye, Sósvertike, Tengeri, Téseny, Vajszló, Vejtí, Zaláta. A felsorolt települések mindegyikén magas a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekek száma.

Az Ormánság zárt, egyedi kultúrájú speciális vidéki térségnek minősül. (Ragadics 2019) A településeken zárt közösségek alakultak ki, nehezen fogadják be az „idegeneket”, a falvakban kiterjedt egy-egy család rokonsága, mivel a mélyszegénységből nem tudnak kitörni, ezért általában nagycsaládosként élnek, több generáció egy házban. Ritkaságnak számít, ha sikerült egy tagnak a családból vennie ingatlant, de azt is a településen belül teszik, nem költöznek másik településre. Itt érzik magukat biztonságban, ahol a rokonok körbe veszik őket, lehet kikre számítani, ha probléma adódna. A zárt közösségnek az oka a zsáktelepülések is, mivel nehezen megközelíthetők az adott falvak, a tömegközlekedés bármely formájában (vonat, busz), ennek kiküszöbölésére vannak fenntartva a falugondnoki szolgáltatások. Az utak nagy része rossz minőségű, előfordul, hogy adott utcákat csak földes, kavicsos úton tudunk megközelíteni, ez is mutatja, hogy milyen elmaradott települések vannak az adott régióban.

Az Ormánság elsősorban néprajzi és nem földrajzi fogalomnak számít, fontos szerepet játszik a kultúra, gasztronómia, népszokások, hagyomány ezen a vidéken. Az Ormánság néprajzi szempontból egységnek tekinthető terület, mely Baranya megye déli részén a Mecsek hegység és Dráva folyó közötti sík vidékén található. 1937-ben megjelent Kiss Géza által íródott szociográfiájában 45 kistelepülést tüntet fel, (Kiss 1986) ugyanakkor ez a mai formájában megváltozott, jelenleg 38 település tartozik a Sellyei Járáshoz. Az Ormánság jövője szempontjából a leghangsúlyosabb problémát a lakosság alacsony képzettségéből fakadó hátrányok jelentik. A 2011-es népszámlálási adatokat felhasználva látható, hogy magas az általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők aránya, valamint nagyon magas a száma azoknak is, akik legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkeznek. (Ragadics 2015) A szülők sok esetben szégyellik, hogy alacsony az iskolai végzettségük, legtöbbjük próbálja ösztönözni gyermekét arra, hogy ők tanuljanak tovább, de sok esetben kiderül, hogy az iskoláztatási támogatás az, ami miatt szeretnék, ha gyermekük tanulna a tankötelezettségük végéig (16 éves korig).

A településeken, melyeken készítettem a kérdőívem nagyon, alacsony az iskolázottság, általában a szülők végzettsége 8 általános, vagy annál kevesebb (kevesebb mint 8 általános), ennek tekintetében a gyermekeknek az iskolai tanulásban nem tudnak segítséget nyújtani. Kétféle szülővel találkozom nap mint nap. Az egyik, aki gyermekének azt mondja „tanulj, hogy ne ott végezd ahol én”, a másik „én se tanultam mégis élek”. A gyermekek azt a mintát hozzák, amit otthon látnak és hallanak, a szülők többsége közfoglalkoztatottként dolgozik, ahova nem szükséges minimum iskolai végzettség. Vannak gyermekek, akik már általános iskolában azt mondogatják, hogy „én is közmunkásként fogok dolgozni, mint a szüleim”, de vannak olyan

gyermek is, akik szeretnék többek lenni, jobb munkahellyel rendelkezni, hogy legyen választásuk. Mint tudjuk, sajnos a második gyermeki hozzáállásból van kevesebb, de meg kell próbálni ösztönözni a gyermekeket, ha otthon nem teszik meg, legalább az iskolában kapjanak kellő ösztönzést, önbizalmat, követendő példát és a megfelelő oktatást.

A térség természeti környezete adta lehetőségek kihasználása adta a megélhetéshez szükséges javak megteremtésének módját. „...a dél-baranyai (és sárközi) reformátusok „önpusztító és nemzetpusztító” gyakorlata, az egyke-rendszer szoros összefüggésében van azzal a komoly töréssel, amely az ormánsági népesség életmódjában következett be a XVIII -XIX. században (Kiss Z. 1991). Amikor az úrbéri rendezést és a jobbágyfelszabadítást követően a közös használatú vizek, nádasok, erdők és legelők a földesurak kezébe került, az itt élők elvesztették mindazt, ami addigi létalapjukat meghatározta. Ezek a viszonyok hívták életre a tájegység lakóinak sorsát kíméletlenül meghatározó magatartásformák terjedését (Andorka 1975).” (Ragadics 2010, 176) Az 1930-as évekre bebizonyosodott, hogy drasztikus népesség fogyást eredményezett a túlélésnek tervezett stratégia. Megjelentek a párválasztási problémák (több lány maradt életben), a vők beáramlása vezetett megoldáshoz. Az exogám házasságkötések a térségben már megszokott volt, a génállomány frissítése miatt volt szükség ezekre a lépésekre. Megjelent a fogadottgyermek-rendszer is, melynek célja, hogy a jómódú gazdák a szegényebb, többgyermekes családok által tehettek szert utódra. Kezdetben betelepültek horvát katolikusok, majd a későbbiek folyamán a XX. században beás cigányok népessége jelent meg a településeken, majd német származású gazdák vásárolták fel a birtokokat. (Ragadics 2010) Jelenleg a települések nagy részén kolompárok, beás cigányok élnek, valamint van kettő – három település, ahol horvát katolikusok élnek nagyrész.

A rendszerváltásig a térség meghatározó termelési ágazatát a mezőgazdaság jelentette, mely magába foglalta az állattartást, szántóföldi növénytermesztést és a termelészövetkezeteket. A rendszerváltást követő időszakban a negatív tendenciák folytatódtak és erősödtek fel az Ormánságban, mely név összeforrt látszódt a peremhelyzetben lévő, gettósodó, hátrányos helyzetű aprófalvak képével. A humán erőforrások szegényesek, a munkanélküliségi ráta kiemelten magas ezen a vidéken, a közintézmények mellett csak a mezőgazdasági tevékenységek kínálnak és biztosíthatnak megélhetési lehetőséget az itt élők számára. A falvakban a tömegközlekedés gyér, az úthálózat rossz minőségű, ezeket figyelembe véve a települések elszigetelt zsáktelepüléseknek mondhatók. (Ragadics 2010)

Újabb elvándorlási hullám indult el, nagy számban a munkaképes fiatalok voltak azok, akik elhagyták a térséget és szerencsét próbálva továbbálltak. Mivel nagy volt az elvándorlás, így az ingatlanárak csökkentek, ennek eredményeképpen felerősödött a hátrányos helyzetű népesség beáramlása a településekre. (Ragadics 2010) Ezeken a településeken élőkre nagyban jellemző tünetekként jelennek meg a deviáns viselkedési formák elterjedése, a kiszolgáltatottság, kilátástalanság, a frusztráció, kiábrándultság és a szociális ellátórendszerrel való nagyfokú függés, melyek oka a társadalmi konszenzus hiánya. (Ragadics 2010) Családgondozóként meglátásom, hogy jelenleg is sok a deviáns viselkedést mutató ifjú felnőtt, felnőtt és idős.

III. Kutatás bemutatások

Kutatói kérdések

A kutatói kérdéseimben szeretnék választ kapni arra, hogy az Ormánságban lévő hátrányos helyzetű településeken, az online oktatás során a gyermekek kaptak-e segítséget a tanuláshoz szükséges eszközök beszerzéséhez, használni mennyire tudták az eszközöket, az iskola mennyire volt rugalmas az oktatás alatt, valamint, hogy az alacsonyan kvalifikált szülők gyermekeinek ki nyújtott segítséget a tananyagok elsajátításában.

Célkitűzés

Kutatásom célja, hogy felmérjem a Covid19 járvány okozta új oktatási helyzet hogyan hatott az Ormánságban a hátrányos helyzetű diákok digitális eszköz beszerzésére és használatára, milyen nehézségeik voltak a diákoknak, szülőknek egyaránt. Az online oktatás eszközhiánya, mely az első körben lehetetlenné a későbbiekben pedig nagyon körülményessé tette a tanulást a diákok számára. Tanári és szülői tapasztalat hiányában kérdőív segítségével próbálok választ találni arra, hogy miként tudták a szülők kiküszöbölni a felmerülő problémát, ami a gyermekük tanulását akadályozta. A kérdések legfőképp a következőkre irányultak: a szülők iskolázottságára, az eszközök meglétére, az eszközök beszerzésének a segítségnyújtására, a tanulásban, házi feladatokban való segítségnyújtásra, a több gyermekes családok esetében az együtt tanulásra a munkahelyek rugalmasságára, az internet elérhetőségre valamint a véleményükre, hogy milyenek ítélték meg az online oktatást.

Kutatásmódszertani elgondolások

Kutatás módszereként a kérdőívet választottam, papír alapú kérdőíveket készítettem a szülők számára, a kapott eredményeket, válaszokat betápláltam egy Microsoft Excel táblázatba. Anonim kérdőíveket készítettem, így a szülők őszintén és nyíltan tudtak válaszolni a feltett kérdésekre anélkül, hogy félnének, hogy a válaszuk kitudódik, esetlegesen vélemény formálnának róluk.

A kutatás módszereként a primer kutatási módszert és a kvantitatív kutatási formaalkalmazását választottam, saját kérdőívet készítettem, amelynek segítségével kerestem a válaszokat a kérdéseimre. Statisztikai elemzéssel, valamint táblázatokkal és grafikonokkal szándékozom

ismertetni a kutatásom eredményeit. Az Ormánsághoz tartozó 38 településen töltöttem ki a papír alapú kérdőívem, voltak akik önállóan ki tudták tölteni, de előfordult, hogy segítséget kellett nyújtanom a válaszadóknak a kitöltésben.

Kutatás bemutatása

Dolgozatomban az Ormánságot ismertetem, bemutatom az itteni települések adottságait, hátrányait, történelmi hátterét, társadalmi hátrányokat, így az olvasó egy átfogó képet kap a vizsgált térség adottságairól és sajátosságairól (könnyebb, átláthatóbb képet kap a helyszínről). Ismeretlenként bepillantást nyer az itteni életbe, könnyebben beleélheti magát a helyi viszonyok szépségeibe és nehézségeibe, átélheti, hogy milyen hátrányokkal és nehézségekkel kell megküzdeniük az itt élő családoknak.

A kutatás módszereként a primer kutatási módszert és a kvantitatív kutatási formaalkalmazását választottam, Microsoft Word programban saját kérdőívet készítettem, amelynek segítségével kerestem a válaszokat a kérdéseimre. A kérdőíveket papír alapon, anonim formában töltöttem ki 109 családdal az Ormánság területén „elszórta”, annak érdekében, hogy olyan családokhoz is eljusson a kérdőívem, akiknél nincs internet, számítógép vagy egyéb eszköz, amin online kitölthették volna. Véleményem szerint csak így kapok valós képet arról, hogy a nehezebben élő családok milyen akadályokba ütköztek, és hogyan oldották meg ezeket, ha volt megoldás a felmerülő problémákra. A kitöltött kérdőíveket Microsoft Excel táblázatban összesítettem, táblázatokat, diagramokat készítettem az eredményekből - az átláthatóság érdekében -, melyeket bemutatok a szakdolgozatomban.

A kutatásomban 32 kérdést fogalmaztam meg a kitöltő szülők/a válaszadók felé, melyeket próbáltam úgy felépíteni, hogy körüljárjam a téma legtöbb problémás oldalát. A kitöltési időszaknak a nyári szünetet választottam, mivel szerettem volna, ha a pedagógusok nem befolyásolják a szülők válaszait. A kérdéseket kizárólag a szülő/szülők felé irányítottam. A kutatási kérdéseimben arra kerestem a választ, hogy az itt élő gyermekes családok hogyan kezelték a hirtelen feltörő online oktatást. Maga a Covid19 járvány is egy terhet, aggodást, veszélyérzetet idézett elő a családokban, azonban az, hogy a gyermekeknek otthonról kellett tanulniuk, nem minden esetben megfelelő körülmények közül, ez újabb terhet jelentett számos család részére.

Kutatásom nem hipotéziseken alapul, nyitott kérdésként keresem a választ az online oktatási nehézségekre, ugyan más területekkel nem hasonlítottam össze az eredményeim, ugyanakkor

ennek az is az oka, hogy még nagyon csekély mennyiségű kutatás és kutatási eredmény található, a téma frissességéből kifolyólag.

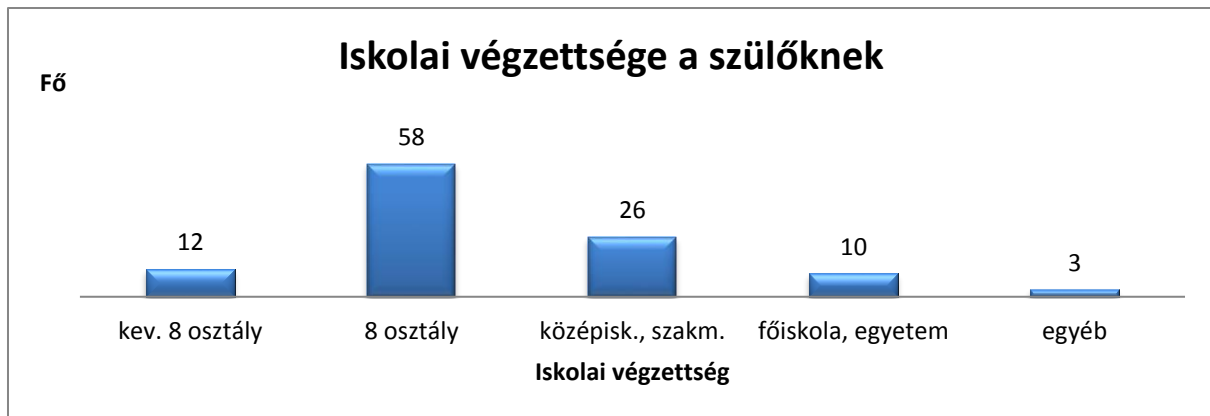
III.I. Kérdőív elemzés

A papír alapú kérdőívemet 109 szülővel töltettem ki, melyet egy Microsoft Excel táblázatban összesítettem. A kérdőívem 32 leegyszerűsített, könnyen értelmezhető kérdésből állt, ezek kitérnek az eszközökre, a munkahelyekre, az iskolai végzettségre, az internetre, segítségnyújtásra és a tudásra. A kérdőívben nyitott és zárt kérdések is megjelentek, voltak egy választásos és több választásos kérdések. A nyitott kérdéseknél szerettem volna, ha a szülők kifejtik véleményüket, gondoltam az anonimitás miatt őszintén fognak válaszolni és leírják a valóságot, ami történt velük ez idő alatt. Dolgozatomban több helyen százalékban is megjeleníttem az eredményeket, az érthetőbb szemléltetés érdekében. Őszintén szólva nem gondoltam, hogy ennyi szülő fog a segítségemre lenni abban, hogy a kutatásom sikeresen elvégezhessem és egy olyan eredmény kapjak, ami tükrözi az online oktatás „buktatóit” és egy racionális képet kapjak az Ormánságban történő online oktatásról. Azért választottam a papír alapon történő kérdőív kitöltést, mivel kutatásom lényege pont az, hogy a kérdőív eljusson olyan szülőkhöz is, akik nem rendelkeznek internettel vagy nem tudják használni az eszközöket, esetlegesen az ehhez szükséges eszközök nem is állnak rendelkezésre, hiszen sajnos ilyen is előfordult, valamint nem utolsó sorban azért, mivel van olyan szülő, aki írástudatlan, így segítséget kellett nyújtani számára a kitöltésben. Fontosnak találom, hogy ők is elmondhassák, kinyilváníthassák véleményüket, akiknek talán a legnagyobb nehézséget jelentett ez az online oktatás. Tele voltak megoldandó problémákkal, kihívásokkal és megoldásokra váró feladatokkal, melyekkel vagy sikerült megküzdeniük vagy nem, de még ha sikerült is megoldani, akkor sem egyszerűen és bizonyára nekik is felborította a mindennapi életüket.

IV. Kutatási eredmények

Alap adatok

A kérdőívet nagyrészt nők töltötték ki (94 fő), ők elérhetőbbek voltak számomra. Az önkormányzatoknál is hagytam kérdőíveket, hogy segítségemre legyenek abban, hogy eljuttassák a potenciális kérdőívkitöltőkhöz a kérdőívet, majd a kitöltötteket összegyűjtsek és visszajuttassák részemre. A területileg illetékes családsegítők, védőnők, civil szervezetek is segítségemre voltak abban, hogy a kérdőívet eljuttassák a szülőknél. A magas női kitöltők aránya azt a visszajelzést adja, hogy a nők azok, akik jobban együttműködnek, megközelíthetőbbek, szakítanak rá időt és van rá kapacitásuk. A férfiak szerint a nők ráérnek válaszolni a feltett kérdésekre és véleményük szerint csak ők értik a feltett kérdéseimet (több megkeresett családnál volt ez a visszajelzés). A legmagasabb iskolai végzettség kérdésnél kimagasló az általános iskola 8 osztálya (58 fő - 53%-nak felel meg) (lásd 1. ábra), ez is megerősíti azt, hogy az Ormánságban nagyon alacsony az iskolázottság. A Sellyei Járásban a KSH 2011-es statisztika szerint a 18 év felettek 23,8 %-a rendelkezik legalább érettségivel. (KSH 2011) A környező településekre az a tradicionális családmodell jellemző, melyben a nők fontos szerepe a gyermekszülés és a háztartás vezetése és nem az iskolázottság, ezzel ellentétben a férfiaké a pénzkereset, de náluk sem számít fontosnak az iskolázottság, a szakmák elvégzésénél jelenik meg jobban az iskolai végzettség, de sok esetben végzettség nélkül tanulják ki az adott szakmát. Ezekből az adatokból is látható, hogy sajnos sokan nem tartják fontosnak az iskolázottságot a régi időkben sem és a mostani években sem. Az általános iskola 8 osztály alatti végzettségű felnőttek a csekély munkahelyi lehetőségek és elvárások miatt próbálják felnőttkorban befejezni a hiányzó osztályokat, ami a 8 osztályhoz még szükséges, mivel már szinte minden munkahelyen az alapkövetelmény az általános iskolai végzettség a megléte, kivéve a közfoglalkoztatás.

1. ábra: A kérdőívet kitöltöttek iskolai végzettsége

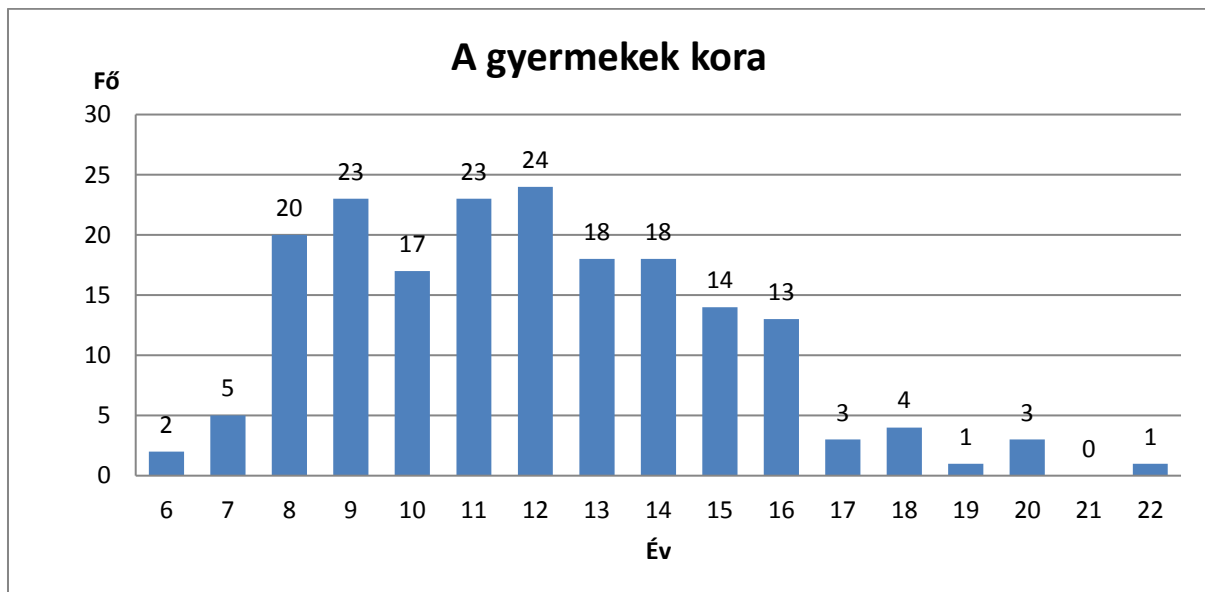
A korosztályt tekintve 45%-uk (49 fő) közép korosztálybeli, aki a kérdőívet kitöltötte, van 2 fő 65 év feletti, náluk családbafogadás miatt vannak iskoláskorú gyermekek (lásd 2. ábra). A családbafogadó gyám az a személy, akit a gyámhatóság gyámként rendel ki és a gyermeket ideiglenes hatállyal helyezi el nála, esetlegesen a gyermeket a gyámhatóság hozzájárulásával fogadták családba, vagy a bíróság helyezi el a gyermeket. (Gyvt. 1997. XXXI. tv. 4§ 25. sz. bek) Többekben felmerülhet a kérdés, hogy egy több generációval idősebb családbafogadó alkalmas-e egy kiskorú nevelésére, legtöbb esetben a gyámhivatal véleményt kér a gyám jelöltről a házi orvosától, hogy alkalmas-e egészségügyileg egy kiskorú nevelésére (személyiségét és a körülményeit kell vizsgálni). A fiatal korú szülők esetében legtöbb esetben a születendő gyermek nagyszülője vagy egyéb közeli hozzátartozó szokta családbafogadni a megszületett gyermeket, amíg legalább az egyik szülő be nem tölti a 18. életévét. A sellyei Járásban a népesség 1/6-od része vallotta magát cigány/roma származásúnak. (KSH 2011) A roma nőknél a szülővé válás nagyon korai, nem szokatlan, hogy vagy még be se töltik a nagykorúságot a fiatal korú szülők vagy a nagykorúság betöltését követően pár éven belül vállalnak gyermeket. A fiatal korúak sajnos legtöbb esetben a gyermekvállaláshoz nem teremtik meg a megfelelő anyagi, kapcsolati hátteret, hogy a megszületendő gyermek egy stabil és megfelelő környezetbe születhessen, ilyen esetekben lép érvénybe a családbafogadás. „A romák körében egészen más a helyzet. Jelenleg a cigány nők átlagosan 20 éves korukban szülik első gyermeküket, és ez az életkor nem változott jelentősen az elmúlt évtizedekben. Tízből három cigány nő 18 éves kora előtt már anyává válik, és nagyjából kétharmaduk szül legkésőbb 20 évesen.” (Janky Béla 2005, 141) A korai gyermekvállalás következménye, hogy nem tudnak továbbtanulni, elesnek a munkaerőpiaci lehetőségektől, ezáltal megélhetési problémákkal fognak küzdeni, melyeknek nem csak ők, hanem családjuk is elszenvedője lesz.

2. ábra: A kérdőívet kitöltöttek korosztálya

Többségében rendelkeztek munkahellyel a kitöltők (80,7%~81%) (lásd 3. ábra), ugyanakkor a kérdésre, miszerint a lakóhelyén, vagy 15 km-en belül dolgozik, a válasz egyértelműen az igen, ami arra enged következtetni, hogy a kitöltők túlnyomó részt közfoglalkoztatott a helyi települési Önkormányzatnál vagy helyi vállalkozóknál dolgoznak. Az Ormánság adottságait tekintve nagyon jó helyzetben van, hiszen sok jó minőségű termőföld található, melyeket a környékbeli gazdák meg is művelnek, így lehetőség van „mellékkeresetre”, mely az idénymunkából adódik. Így kora tavasztól késő őszig a közfoglalkoztatottak amennyiben szeretnének, tudnak vállalni plusz munkát. Sok polgármester szorgalmazza és ösztönzi a közfoglalkoztatottakat, hogy az önkormányzati munkákon kívül vállaljanak egyéb pénzszerzési lehetőséget, ezzel megsegítve magukat és családjaikat. Ennek tekintetben megoszlik a dolgozni akarás, vannak olyanok, akik megvannak elégedve azzal, hogy megkapják a havi kb.: 70.000 Ft-ot, és abból próbálnak megélni, de szerencsére vannak többen, akik a munkájuk befejeztével elmennek napszámba dolgozni, hogy minél több pénzhez tudjanak hozzájutni, ezzel biztosítva és megerősítve a megélhetésüket. Az online oktatás alatt volt olyan szülő, aki elmondta, hogy a gyermekeknek volt, hogy iskola helyett napszámba kellett menniük, a jobb megélhetés érdekében. Az egyik szülő a kutatásom utolsó kérdésénél a válaszában megfogalmazta ezt: „A nagyobbak jöttek velünk napszámba, a kicsik otthon tanultak. Jó is volt meg nem is.”. Nem tartották fontosnak a tanulást, ugyanakkor jó lehetőségnek gondolták, hogy a gyermekek itthonlétével plusz bevételhez juthatnak.

A következő kérdés a „Hány iskoláskorú gyermeke van?”, a válaszadók közül 53,2 % jelölte az 1 gyermeket, 29,3% a két gyermeket, 11% a 3 gyermeket és ez felett már 5% alatti volt az arány (lásd 3. ábra). Sajnálatomra csak az iskoláskorú gyermekekre kérdeztem rá, de nem kérdeztem rá, hogy hány gyermeke (nem iskoláskorú, akár kisebb, akár nagyobb) van a családoknak, így ez nem állapítható meg a kérdőívemből. A gyermekek száma a KSH 2011 – es adata szerint a Sellyei Járásban a 15 évesnél fiatalabb gyermekek száma a családokban csökkenő tendenciát mutat a gyermekek számát tekintve. A három vagy több gyermeket nevelő családok száma háromszor kevesebb, mint az egy gyermeket nevelő családok száma (KSH 2011). Jelenleg 16 éves korig van megállapítva a tankötelezettség, ezért is releváns ez az adat, mivel iskoláskorúakról van szó. Megkérdeztem a szülőktől, hogy az iskoláskorú gyermekeik hány évesek, itt a válaszadók 6-22 éves gyermekeket jelöltek meg, összesen 189 gyermekről szól a kérdőív, a legtöbb a 9, 11 és 12 éves. A korosztály igen vegyes a kérdőívben szereplő gyermekeket tekintve. Ami pozitív visszajelzés, hogy 16 éves és a 16 év feletti gyermekek is szerepelnek a kérdőívben, ami azt jelenti, hogy nem fejezték be a tanulást, a tankötelezettség megszűnését követően.

3. ábra: A kérdőívet kitöltötték gyermekeinek a kora

Gyermekek önállósága

A gyermekekre vonatkozóan is van kérdéssor, melyből szerettem volna kiértékelhető eredményeket kapni, melyek több kérdésből álltak, kellett-e a gyermekeknek segítség az online oktatás során, erre a kérdésre 86 fő igennel válaszolt, ez várható volt, mivel szinte minden gyermeknek szükséges segítséget nyújtani a tanulmányihoz. Az érdekesség abban rejlik, hogy vajon tudtak-e segítséget nyújtani gyermekeiknek az oktatás során. Volt egy kérdés, melyben arra voltam kíváncsi, ha a diák/diákok nem értették a tananyagot, ki nyújtott nekik segítséget ebben, itt vegyes válaszok érkeztek, mivel nyitott kérdést tettem fel. A válaszoknál a legtöbbet a szülők segítsége jelent meg (lásd 1. táblázat). Két választ emeltem ki: „*Én próbáltam, de nem mindig tudtam. A nagyobbak segítettek a kisebbeknek.*” (lásd: 25/1 kép: szülői vélemény), ez tükrözi, hogy a szülők nem minden esetben tudtak segítséget nyújtani a gyermekeiknek, ezt a választ egy általános iskola 8 osztály végzettségű szülő adta. „*Tanárok szívesen elmagyarázták, ha felhívtuk messengeren, testvérektől kaptunk segítséget. Tanoda dolgozóitól.*” (lásd: 25/2 kép: szülői vélemény), ezt a választ azért választottam, mivel mutatja, hogy milyen sokrétű segítséget tudtak nyújtani a segítséget igénylő diákok számára.

Segítők	Válaszadók száma/fő
Szülő	49
Iskola	29
Osztálytársak	13
Rokonok	12
Tanoda	9
Gyerekház	5
Nagyobb gyerekek	5
Civil szervezetek	4
Önkormányzat	1
Üres	10
Összesen:	127 + 10

1. táblázat: A kérdőívet kitöltöttek gyermekeinek ki nyújtott segítséget, amennyiben nem értették a tananyagot

59 fő igennel válaszolt a következő kérdésre, ami az volt, hogy „A gyermek a házi feladatait el tudta önállóan végezni?”, ez arra enged következtetni, hogy a pedagógusok érthető módon adtak nekik házi feladatot, vagy célzottan könnyű feladatokkal látták el a diákokat. Természetesen itt nekik is át kellett gondolniuk, hogy milyen arányban kellett segítséget nyújtaniuk, biztosan előfordult, hogy egy ügyesebb, rátermettebb diáknak ritkábban kellett, de mégis előfordult, hogy kellett segítség.

Nyitott kérdésként tettem fel a kérdésemet, miszerint „Ki nyújtott a gyermekeknek segítséget a házi feladatokban?” A válaszokban 59 fő a szülőket írta be, tanárok, rokonok, tanoda, osztálytársak, civil szervezetek és önállóan oldották meg a házi feladatokat (*lásd 2. táblázat*). Itt is nagyon befolyásolja a diákok korosztálya a segítségnyújtásra való igényt, a fiatalabbak még kérnek segítséget, de a nagyobbak legtöbbször már nem veszik a fáradságot ahhoz, hogy megértsék a tananyagot. A válaszok között voltak, olyan szülők, akik szerint a gyermekük önállóan megoldotta a házi feladatait, ennek a válasznak nagyon örültem, mivel ez azt mutatja, hogy vannak még diákok, akik önállóan el tudják végezni a nekik szánt feladatokat.

Válaszadók	Válaszok száma/fő
Szülők	59
Rokonok	11
Tanárok	10
Önállóan	9
Osztálytársak	7
Tanoda	5
Gyerekház	2
Civil szervezetek	2
Falubeliek	1
Önkormányzat	1
Nincs válasz	22
Összesen:	107 + 22 üres

2. táblázat: A kérdőívet kitöltők gyermekeinek ki nyújtott segítséget a házi feladatok elkészítésében

Felnőtt felügyelet

A további két kérdés a gyermekekkel kapcsolatos, hogy volt-e otthon valaki a gyermekekkel és előfordult-e, hogy egyedül voltak otthon a gyermekek. A válaszadók válasza szerint 71,5% válasza szerint valaki otthon volt a gyermekekkel az online oktatás alatt, ebben az esetben a munkáltatók vagy igen rugalmasak voltak, esetleg szabadság terhére tudtak otthon maradni, vagy a szülők a minimális otthonlétre is az igen választ adták. A nagyszülők, testvérek is felügyelheték a gyermeket, így már nem volt otthon egyedül a gyermek. A kérdésben, ami szerint előfordult-e, hogy a gyermekek egyedül voltak otthon napközben, itt 52,2% volt az igen, és 47,8% a nem válasz. Tudom, hogy a gyermekek személyétől és korától függ, hogy otthon lehet-e hagyni a gyermekeket egyedül, vagy a testvéreikre bízva, de ha egyedül vannak otthon nem tudnak kitől segítséget kérni, ha elakadnak, valamint nincs aki vigyázzon és felügyeljen rájuk. Ebből adódik, hogy előfordulhat olyan eset is, amikor a kontroll hiánya miatt fel sem jelentkeznek az adott órákra a tanulók. Továbbá a minimális informatikai tudás szintén vezethet oda, hogy segítség nélkül nem tud csatlakozni az órákhoz a gyermek. A mai gyermekek, illetve tinédzserek kifejezetten jól és könnyen kezelik az okos eszközöket, mondhatni, hogy ezen nőttek és jelenleg is nőnek fel, azonban ezen tudásuk és képességük nem egyenes arányos azon felületek használatával, melyek az online oktatáshoz szükségesek. Ehhez a kérdéshez kapcsolódóan kérdeztem meg, hogy fel kellett-e mondania a munkahelyén, 99 fő nemmel válaszolt, szerencsére, vagy volt más felügyelet, vagy voltak a munkáltatók annyira engedékenyek, hogy ha kellett, haza tudtak menni a gyermekükhöz. A munkahely rugalmasságára vonatkozó kérdést, nyitott kérdésként tettem fel, hogy mindenki ki tudja fejteni a véleményét, ne csak az legyen a válasz, hogy igen rugalmas volt, vagy nem, nem volt rugalmas. Voltak, akik így se töltötték ki ezt a részt, de szerencsére voltak, akik vették a fáradságot, hogy válaszoljanak. A legtöbben azt válaszolták, hogy rugalmas volt a munkáltató (lásd 3. táblázat), vagy részben volt az. Ezt a három választ emeletem ki a kérdőívekből, mivel jól látható a különbség a válaszok között: „*Időnként hazaengedett, de nem mindig. Nem volt elég rugalmas.*”, „*Nem tudtam otthon maradni határidős munkák miatt.*”, „*Kisebb konfliktusok árán, viszonylag rugalmasan*”. A kérdőívnel összegezve 5 részre osztottam a válaszokat a nincs válaszra, a rugalmasra, nem rugalmasra, néha rugalmasra és az egyébre.

Válasz	Válaszok száma/fő
Rugalmas	52
Egyéb	13
Néha rugalmas	7
Nem rugalmas	6
Nincs válasz	32
Összesen:	78 + 32

3. táblázat: A kérdőívet kitöltők munkahelye mennyire kezelte rugalmasan, ha gyermekével otthon kellett maradnia a kitöltőnek

Több gyermek esetén

Több gyermek esetén két kérdést tettem fel, az egyik az volt, hogy volt-e a gyermekeknek külön-külön eszközük a tanuláshoz, itt 43% válaszolt igennel, a másik kérdés az volt, hogy a gyermekeknek felváltva kellett-e tanulniuk, itt a nem válasz volt túlsúlyba, ami 39%. Ezekből a válaszokból az derül ki, hogy túlnyomó részben ahol több tanuló volt otthon, ott volt külön-külön eszközük és nem kellett egymásra várniuk. A gyermekek 18%-ának felváltva kellett, a 39%-ának nem kellett felváltva tanulniuk több gyermek esetén (lásd 4. ábra). Voltak esetek, ahol ikrek voltak, így egy eszközön is megoldották a tanulást, de előfordult olyan is, hogy a testvéreknek valóban felváltva kellett tanulniuk, persze ez szinte kivitelezhetetlen egy egész napos oktatás mellett. Talán ilyen, többgyermekes család esetén felmérte az oktatási intézmény azt, hogy van-e több, tanulásra alkalmas eszköze, a tanórákon hogyan tudnak részt venni. Ha egy intézményen belül tanul a két gyermek, nem egy osztályba jár, úgy talán még össze tudnak beszélni a pedagógusok, persze ez szinte lehetetlennek tűnő feladat, ami hatalmas nehézséget okoz. Amennyiben egy általános iskolás és egy középiskolás diák volt otthon és egy eszköz volt, úgy valószínű felváltva kellett tanulniuk, ezeknél a családoknál lett volna ideális biztosítani minden gyermek részére külön-külön eszközt. A külön helyiségek használata se minden esetben kivitelezhető, ha veszünk egy 5 gyermekes családot, akik közül mindenki tanul és csak két szoba van, nem tudnak külön vonulni, hogy ne zavarják meg egymást a figyelésben, tanulásban, felkészülésben. Legtöbbször a kisebb testvéreknek szükségük van segítségre, amit általában a nagyobb testvérek nyújtanak nekik, ők ezáltal kimaradnak a tanórától, vagy lemaradnak.

A gyermekeknek felváltva kellett tanulniuk

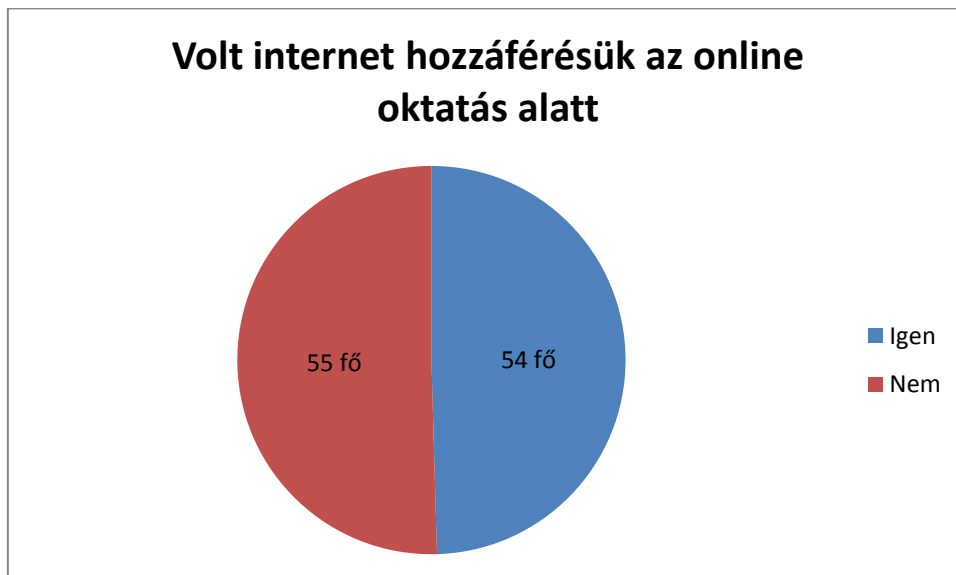
4. ábra: A kérdőívet kitöltötték gyermekeinek felváltva kellett –e tanulniuk

A „Több gyermek esetén, hogy osztották be az idejüket a tanuláshoz a gyermekek?” -kérdést nyitott kérdésként tettem fel, hogy bővebben megtudják osztani tapasztalataikat a szülők. A válaszok megoszlottak, ezekből kiemelnék párat: „Reggel felkeltek, tanultak, ebédig folyamatosan jöttek a leckék. Néha még este későn is jött házi feladat.”, „Felváltva, amíg az egyik gyerek tanult, a másik a házit csinálta.”, „Az online órákon nem tudtak részt venni, a házi feladatokat megcsinálták papíron.”, „Ha nem volt eszköz, akkor felváltva, amúgy próbáltak más- más helységbe menni, hogy ne zavarják egymást.”. A válaszokból is látható, hogy minden családnak más-más probléma okozott nehézséget, melyet nekik kellett megoldaniuk.

Internet elérhetőség

Az egyik fő dilemma az internet hozzáférés volt, mint tudjunk nagyon sok zsáktelepülésen téroró sincs, nem hogy internet. A kérdésem az volt, hogy az online oktatás során volt-e internet hozzáférésük, vannak olyan családok, akiknek az online oktatás közben lett bevezetve, hogy tudjanak tanulni otthon a diákok, vannak, akiknek segítséget nyújtottak az internet beszerzéséhez az önkormányzatok, szervezetek vagy a szolgáltatók. A válaszadók közül 55 fő azt válaszolta, hogy nem volt internet hozzáférésük, és 54 fő azt válaszolta, hogy nálunk megtalálható volt az internet hozzáférés (lásd 5. ábra). Szinte fele-fele arányban van az eredmény. Sajnos tapasztaljuk, hogy sokaknak nincs internet elérhetőségük otthon, csak a mobiltelefonjukon használják az ingyenes Facebook-ot, vagy minimális mobilinternettel rendelkeznek, amely lássuk be, hogy a mindennapos online oktatáshoz bizony sok esetben – ha nem minden esetben – kevésnek bizonyul. Sajnálatos módon hirtelen tört be az online oktatás

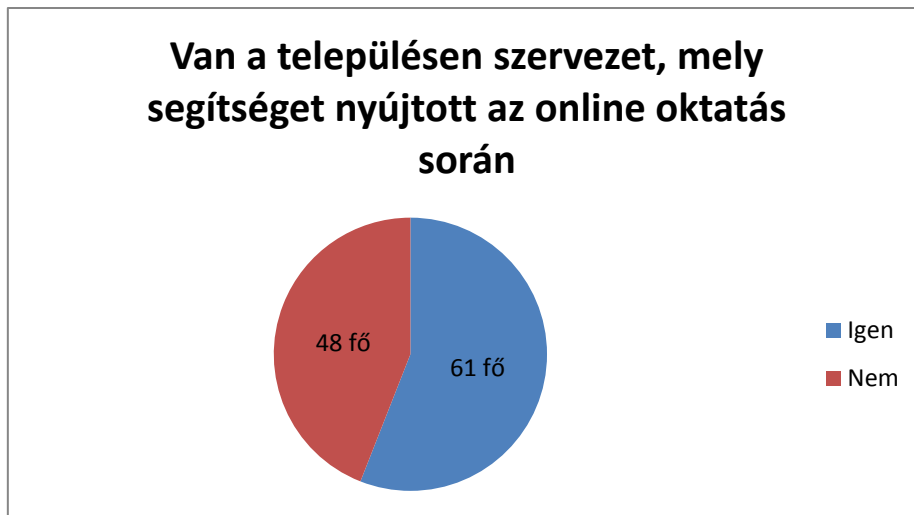
az ország, világ életébe, így még felkészülni se tudtak a szülők erre a szélsőséges és hirtelen feltörő helyzetre. Sok család megélhetési problémával küzd, melybe nem fér bele az internet bevezetése, vagy digitális eszközök beszerzése. Próbáltak megoldásokat találni a felmerülő nehézségekre, akadályokra, de ez nem minden esetben sikerült minden családnak. Az internet hozzáférés lehetséges, hogy az online oktatás közben került bevezetésre, és a családok úgy értelmezték, hogy az online oktatás során valamikor volt-e internet elérhetőségük. Lényegében adott időszakban volt, de volt olyan időszak is, amikor nem volt elérhetőségük. Minden család helyzete egyedi mintázatú, így nehéz egy statisztikai adatot leszűrni, de sajnos az interjú során valószínű, hogy annyi eltérő választ kaptam volna, ami alapján nem tudtam volna egy átlagot hozni az adatokból.

5. ábra: A kérdőívet kitöltötteknek az online oktatás alatt volt –e internet hozzáférésük

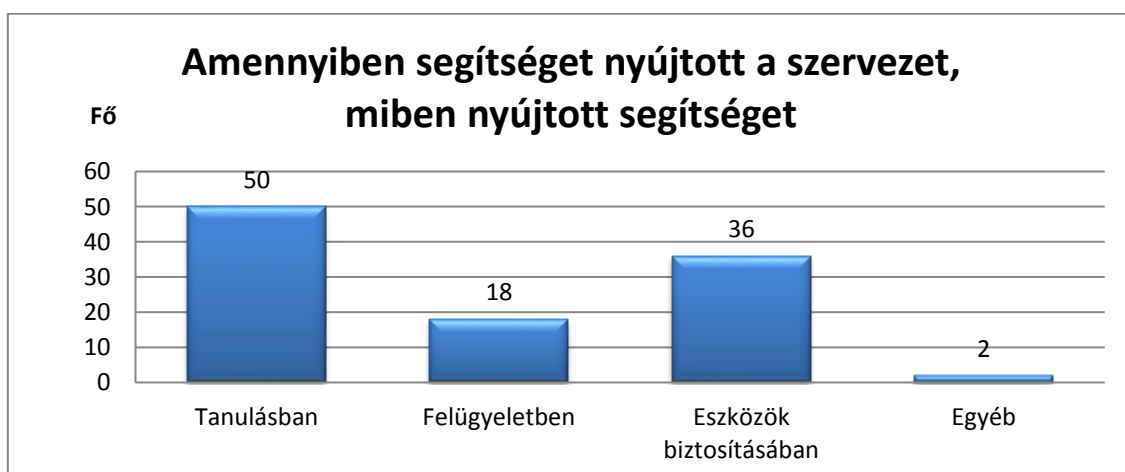
Szervezetek

A településen jelen lévő szervezetektől (mint pl.: jelenléti pontok, tanodák, közösségi házak) a gyermekek kaptak segítséget a tanulásban, eszközök beszerzésében vagy a felügyeletben. A kérdőívben 56% (61 fő) azt válaszolta, hogy nyújtott segítséget nekik a településen lévő szervezet az online oktatás során (lásd 6. ábra). Szerencsések azok a települések, ahol vannak segítő szervezetek, vagy van hasonló lehetőség, így megkönnyíthetik az önkormányzat és az ott lakók mindennapi életét.

6. ábra: A kérdőívet kitöltöttek szerint van-e a településükön szervezet, mely segítséget nyújtott az online oktatás során

Arra is kíváncsi voltam, hogy amennyiben segítséget nyújtottak, abban az esetben, miben nyújtottak nekik segítséget a településen lévő szervezet. A szervezetek segítségnyújtásánál négy lehetőséget jelöltem meg válaszlehetőségként, a tanulást, felügyeletet, eszközök biztosítását és egyébbet, több lehetőséget is megjelölhettek. Az eredményeknél egyértelműen legtöbbször a tanulást jelölték meg, ebben segítettek nekik a legtöbbször, az eszközök biztosítása volt a második legtöbbször adott válasz (lásd 7. ábra). Az eredmény mindenképp pozitív, pozitív az, hogy ennyien kaptak segítséget az eszközök terén, ha csak ideiglenesen is, de lett megoldás legalább erre a problémára.

7. ábra: A kérdőívet kitöltöttek szerint amennyiben segítséget nyújtott a szervezet, abban az esetben, miben nyújtott segítséget

Eszköz

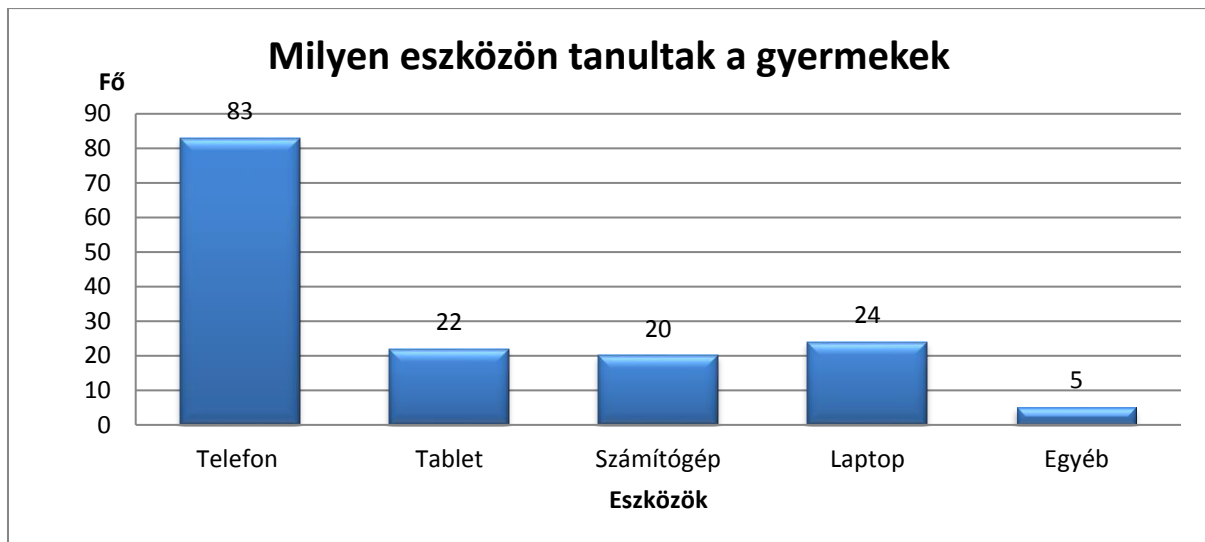
Az eszközöknek a meglétéről, beszerzéséről és használatáról több kérdést tettem fel, hogy minél pontosabb adatokat tudjak kiszűrni a kutatási eredményekből. A szükséges eszköz/eszközök beszerzéséhez 39%-uk kapott segítséget. Mely százalékot nem tudok, hogy kevésnek vagy soknak gondolják, az egyik szempontból nagyon jó, hogy legalább ennyi családnak sikerült segítséget nyújtani a beszerzéshez, de a másik szempontból sajnálom, hogy „csak” ennyi családnak tudtak segítséget nyújtani. Fontos belegondolni, hogy voltak olyan települések, ahol sajnos nem volt lehetősége az önkormányzatnak, szervezeteknek, civil szervezeteknek, magánszemélyeknek arra, hogy segítséget nyújtsanak, így akik kaptak, szerencsésnek mondhatják magukat. Önerőből beszerezni egy telefont, tabletet, laptopot minimálbérből, vagy az alatti fizetésből nagy anyagi terhet jelent a család számára, ezt próbálták meg a különböző szervezetek kiküszöbölni.

A szükséges eszközök meglétére 61% válaszolt igennel, ebből arra következtetek, hogy az online oktatás megkezdésekor nekik volt eszközük, melyen tudtak tanulni a gyermekek. Legtöbbször az eszközök beszerzésében az önkormányzat, helyi civil szervezetek, gyermekjóléti központok, iskolák tudtak segítséget nyújtani, ehhez egy nagyon erős együttműködésre és kommunikációra volt szükség. El kellett kerülni azt a problémát, hogy egy gyermek részére több eszköz legyen igényelve és biztosítva, nehogy valakinek ne legyen amiatt, mert más család több eszközt kapott. Általában egy felmérést végeztek település szinten, melyben azt kutatták, hogy kinek van és kinek nincs eszköze, van-e szükségük segítségre a beszerzéshez. Voltak iskolák, akik papíralapon tudták biztosítani a feladatokat, tanulnivalókat a diákoknak, így ezeket az információkat is össze kellett gyűjteni. Egy nagyon részletes, és mindenre kiterjedő kutatást kellett elvégezniük, hogy lássák, hol van szükség azonnali beavatkozásra, segítségnyújtásra.

Eszközhasználat

Az eszközhasználathoz köthető tudásról kérdeztem a szülőket, akiknek a 76%-a tudta használni az eszközt, amin a gyermekük tanult, 21%-a nem tudta használni és 3%-a az egyéb válaszlehetőséget jelölte meg. Ezek a gyermekek közül többen mobiltelefont használtak, így az eszköz lehetett számukra. A fiatalabb szülőknek talán nem okozott akkora problémát a saját eszközök használata, talán abban voltak bizonytalanok, ha kaptak eszközöket és az ismeretlen

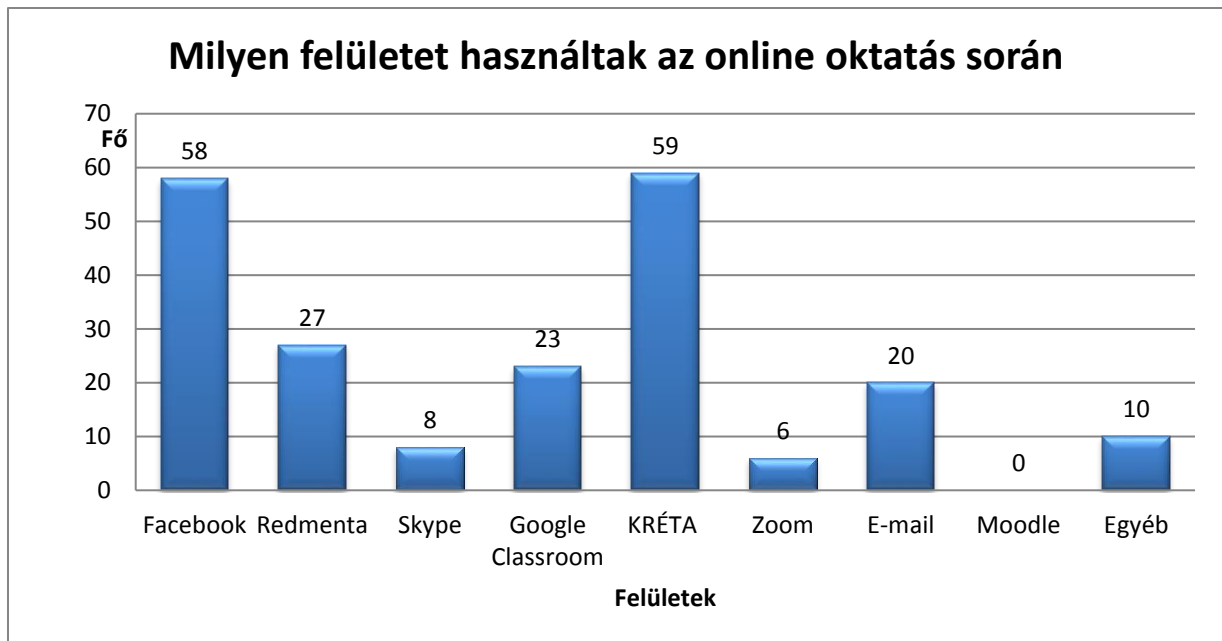
volt számukra, mint például laptop, asztali számítógép, tablet. Az eszközhasználathoz kapcsolódón feltettem a kérdést, mely szerint milyen eszközön tanultak a diákok, telefonon, tableten, számítógépen, laptopon, egyéb eszközön. A válaszok szerint a legtöbben telefont használtak (lásd 8. ábra), ez az eszköz az, ami szinte minden családnál megtalálható.

8. ábra: A kérdőívet kitöltöttek gyermekei milyen eszközön tanultak

Felület használat

Az online oktatás során a legtöbb diák Facebook-on és a KRÉTA felületen tanult (lásd 9. ábra). A tanárok valószínűleg azért választották legtöbb alkalommal a Facebook felületet, mivel tisztában voltak vele, hogy ez az a felület, amit a legtöbb szülő használ és tudja kezelni. Jelenlegi „világban” a gyermekeknek is van Facebook profiljuk, nem csak a szülőknek, így bizonyos kor felett nem kellett a szülők profilját használni. Nyilvánvaló, hogy az online oktatás kezdeténél a legegyszerűbb egy olyan felület használata volt, ami ismert a gyermekek és a szülők részére, esetlegesen későbbiek során tértek át másik felület használatára.

9. ábra: A kérdőívet kitöltötték gyermekei milyen felületet használtak az online oktatás során

A szülők válasza szerint a gyermekük 81%-a tudta és 17%-a nem tudta használni a felületet, melyen tanult (lásd 10. ábra). Ezekből a válaszokból kiderül, hogy önállóan is megoldották a problémákat. Tudjuk, hogy a digitális világot éljük, a gyermekek, fiatalok sokkal jobban és gyorsabban el tudják sajátítani az eszközök és a felületek használatát, mint az idősebb generáció. Az iskolákban is tanítják, szoktatják őket ahhoz, hogy ismerkedjenek és tudják használni az eszközöket. Vannak olyan tanulók, akiknek az iskolán kívül nem igazán van lehetősége arra, hogy interaktív eszközt használjon, így legalább az intézményben el tudják sajátítani a tudást, mely a használatukhoz szükséges. A digitális oktatásnál ebből előnyt kovácsolhattak a fiatalok, így talán nem teljesen lehetett ismeretlen számukra az eszközök és a felületek. Azt el tudom képzelni, hogy az első napokban-hetekben-talán hónapokban nehézsége volt a diákoknak a felület használata, de ha becsülettel, rendszeresen a felületen dolgoztak biztosan megtanulták a felületnek a rejtjelmeit és elsajátították a tudást, mely szükséges a felület megfelelő, rugalmas használatához. A pedagógusok, osztálytársak esetlegesen a szülők biztosan próbáltak segítséget nyújtani a diákoknak a felülethasználatban, persze, ha érdekelte őket a tanulás. Sokszor a következtelen szülői magatartás, ami magába foglalja a túl engedékenységet, az elfogultságot, a nemtörődömséget és a hanyag figyelmet, melyet gyermekére fordított, ez is megnehezítette a tanulást a gyermek számára.

10. ábra: A kérdőívet kitöltötték gyermekei tudták –e használni a felületet

Iskola rugalmasság, segítségnyújtása

Az iskola rugalmasságát tekintve 77% igennel válaszolt, úgy látszik elégedettek voltak az iskola által felkínált segítséggel (lásd 11. ábra). Ezekben az időkben az iskoláknak is egy új, számukra is ismeretlen helyzet állt fenn, amit „azonnal” meg kellett oldani és folytatni az oktatást bármi áron. Próbáltak a pedagógusok alkalmazkodni a családok sajátos helyzeteihez, amit jó esetben ismertek, gondolok itt a támogatói szülői háttérre, a feltételek biztosítására, a hozzáállásra és a segítségkérés lehetőségeire. Rengeteg szülő szeretet volna azonnali megoldást a problémáikra, de talán az intézményeknek még idejük sem volt felmérni a lehetőségeiket. „Az iskola nyújtott lehetőséget a papír alapon történő számonkérésre, feladatokra abban az esetben, ha nem volt tanuláshoz való eszköze a gyermeknek?” a válaszadók 60%-a igennel válaszolt, ez azt mutatja, hogy volt szükség és igény a papír alapon történő számonkérésre, feladatokra. Szerencsére voltak olyan iskolák, akik próbáltak megoldást találni arra, ha a diákhoz nem tudott máshogy eljutni a tananyag. Ehhez szükség volt az önkormányzatok, falubuszok segítőkészségére, a pedagógusok elhivatottságára hogy a papíralapú tananyag eljusson a családokhoz, és ez kellő időben vissza is jusson a pedagógushoz.

Ön szerint az iskola rugalmasan kezelte az online oktatást

11. ábra: A kérdőívet kitöltöttek szerint az iskola mennyire kezelte rugalmasan az online oktatást

Tanulmányi átlag

A gyermekek tanulmányi átlaga nem romlott a válaszadók 69%-a szerint, ami nem biztos, hogy a gyermekek önálló munkájából adódott. Mind tudjuk, hogy ahogy a diákok, úgy a szülők is azt szeretnék, hogy a gyermekük jó tanuló legyen és jó eredményeket érjen el, csak sok esetben nem veszik figyelembe, hogy ezt önállóan kéne elvégezni. Csak a cél lobog a szemük előtt, és nem az, hogy miként érik el a kitűzött célt, hanem, hogy bármi áron elérjék. Volt egy kérdés, amiben arra voltam kíváncsi, hogy a szülők nyújtottak-e segítséget a számonkérések, felmérések során a gyermekeiknek, annak érdekében, hogy jobb jegyet kapjanak, itt a válaszoknál 70 fő (64%) igennel válaszolt (lásd 12. ábra). Őszintén meglepődtem, hogy ennyi szülő „bevallotta”, hogy képes csalni a gyermekük jó jegye érdekében. Azt hittem, hogy majd letagadják, hogy egy jó képet mutasson a kérdőív, ne legyen benne ilyen eredmény, de ezek szerint tévedtem és határozottan kijelenthetem, hogy őszintén válaszoltak erre a kérdésre. Nyilván nagy szerepet játszott az anonimitás, hogy ez az információ nem névhez kötött és senki nem fogja megtudni róluk az igazságot.

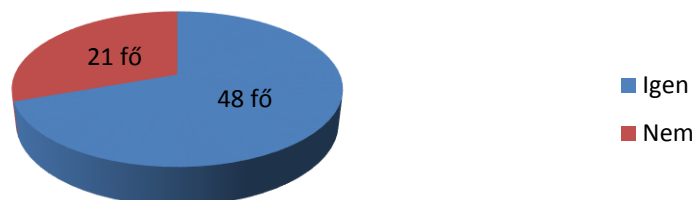
Ön mint szülő segítséget nyújtott gyermekeinek a számonkérések, felmérések során annak érdekében, hogy jobb jegyet kapjanak

12. ábra: A kérdőívet kitöltöttek nyújtottak segítséget gyermekeiknek a számonkérések, felmérések során annak érdekében, hogy jobb jegyet kapjanak

A kérdőívem kiértékelése során rászűrtem, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező szülők vajon segítséget nyújtottak-e gyermekeiknek a számonkérések, felmérések során annak érdekében, hogy jobb jegyet kapjanak, az eredmény 21 fő nemmel és 48 fő igennel válaszolt (lásd 13. ábra). Sajnos azt nem tudhatjuk, hogy milyen formában tudtak segítséget nyújtani, és hogy a szülők által nyújtott válaszok helyesnek bizonyultak-e.

Az általános iskola 8 osztály vagy annál alacsonyabb iskolai végzettségű szülők segítséget nyújtottak a gyermekeik számonkérésében a jobb jegy érdekében

13. ábra: Az általános iskola 8 osztály vagy annál alacsonyabb iskolai végzettségű szülők segítséget nyújtottak gyermekeiknek a számonkérésben a jobb jegy érdekében

A kiértékelés során két táblázatot hoztam létre, az egyikben azon gyermekek száma szerepel, akiknek a szülője alacsony iskolai végzettségű, segítséget nyújtott a számonkérések során a jobb jegy érdekében, így a tanulmányi átlaguk romlott-e (lásd 4. táblázat), az eredmény nem mutat nagy eltérést. Többségében nem romlottak a tanulmányi átlagok, ugyanakkor, ha minden szülő megfelelő segítséget nyújtott volna, abban az esetben itt az eredménynek jóval nagyobb eltérést kellett volna mutatnia. A másik táblázatban (lásd 5. táblázat) azon gyermekek száma látható, akiknek az alacsony iskolai végzettségű szülők nem nyújtottak segítséget a felmérők során, a tanulmányi átlaguk nagy részben nem romlott. Nem tudhatjuk, hogy azért nem nyújtottak segítséget gyermekeiknek ezen szülők, mert nem volt meg a megfelelő tudásuk hozzá, vagy azért mert csalásnak vélték és tudták, hogy nem a gyermekük valódi tudását fogja tükrözni az érdemjegy.

Válaszok	Válaszok száma/fő
Igen	21
Nem	26
Végösszeg	47

Válaszok	Válaszok száma /fő
Igen	6
Nem	15
Végösszeg	21

4. táblázat: tanulmányi átlag- segítséget nyújtottak az alacsony iskolai végzettségű szülők

5. táblázat: tanulmányi átlag- nem nyújtottak segítséget az alacsony iskolai végzettségű szülők

Vélemény az online oktatásról

Az utolsó kérdésem az volt, hogy mit gondol az online oktatásról, erre a kérdésre nyitott kérdést választottam, úgy gondoltam, hogy ha szeretnék, írják ki magukból a sérelmeiket, az örömeiket. Ez több esetben történt meg, mint amire számítottam. A válaszokat négy részre osztottam, a jó volt, nem volt jó, jó is volt meg nem is és az üresen hagyott helyekre. Ezek alapján az eredményből 72 nem volt jó válasz érkezett, 14 jó volt válasz, 13 is-is válasz és 11 kérdést hagytak üresen (lásd 6. táblázat).

Válasz	Válaszok száma/fő
Nem volt jó	72
Jó volt	14
Is-is	13
Üres	11
Összesen:	99 + 11

6. táblázat: A kérdőívet kitöltöttek véleménye az online oktatásról

Az online oktatásról való véleményről készítettem egy összesítettem táblázatot, két részre bontottam, azon véleményekre, ahol a szülők nyújtottak segítséget a gyermekeiknek a számonkérések, felmérők során és azon véleményekre, ahol a szülők nem nyújtottak segítséget a gyermekeiknek a felmérők és számonkérések során (lásd 7. táblázat).

Szülők véleménye	Jó volt	Nem volt jó	Is- is	Üres	Összesen/fő
Segítettek a szülők	9	46	9	7	64 + 7
Nem segítettek a szülők	5	26	4	4	35 + 4
					99 + 11

7. táblázat: Szülők véleménye az online oktatásról, akik nyújtottak és nem nyújtottak segítséget gyermekeiknek a számonkérések során

Sokféle válasz érkezett a véleményeknél, volt olyan szülő, aki szinte egy regényt írt válaszul, volt, aki csak egy mondatot. A vélemények közül az alábbiakat ragadtam ki: „*A jelenléti oktatást semmi nem pótolhatja! Az online oktatás abban az esetben jelenthet időszakos megoldást, ha a tanár lelkiismeretesen áll hozzá és megtartja az online órát. Az online oktatás szerintem jelentős lemaradást eredményezett, amit be sem lehetett pótolni.*” (lásd: 32/1 kép: szülői vélemény), a szülő véleményéből ítélve lehetett volna egy jó megoldási forma az online oktatás, mégse volt vele megelégedve.

„*Jobb volt, mintha abban a veszélyes időszakban ott kellett volna lenniük az iskolában. De a jelenléti oktatás sokkal jobb, ha az online oktatásnak nincs oka.*” (lásd: 32/2 kép: szülői vélemény), ezt a véleményt azért ragadtam ki a többi közül, mivel tükrözi, hogy a szülők is veszélyesnek gondolták ezt az időszakot, az online oktatás ideiglenes megoldásként megfelelt.

„Jobb volt, mintha, ez se, lett volna, de véleményem szerint az otthoni környezet kisiskolás gyermekek számára alkalmatlan a hatékony tanulásra.” (lásd: 32/3 kép: szülői vélemény), a szülő a hatékony tanulást hiányolta, amit ezek szerint az intézmény keretein belül megkapott gyermeke.

„Nem volt jó Nyilván a legtöbb szülő tanult a gyerekével, és segített is neki, nem az ő tudásukat tükrözte az online oktatás. A számonkérés meg túl nehéz volt ahhoz, hogy a gyerek egyedül, és időre! meg tudja csinálni a Redmenta feladatokat. Nem gondolom, hogy sok szülő asszisztált ahhoz, hogy az online oktatás alatt még rontson is a gyerek a tanulmányi átlagán. Egyébként nem gondolom, hogy az online oktatás alatt a számonkérésen kellett volna, hogy legyen a legnagyobb hangsúly. Rájöttem, hogy én is tudnék online oktatni, feladom a feladatot, aztán csinálja meg a gyerek, ahogy tudja. Erre nem egy példa volt sajnos. A Magyar oktatás gyerekcipőben jár ebben is. No comment.” (lásd 32/4 kép), ez a véleménynyilvánítás volt a leghosszabb és a legjobban tükrözte a szülő felháborodását, a hangvétele nem volt megértő, de valószínű történtek olyan esetek az oktatás során, ami ezt kiváltotta.

IV.I. Kutatási kérdések megválaszolása

Az Ormánságban lévő hátrányos helyzetű településeken az online oktatás alatt a kérdőívemben kapott válaszok alapján a válaszadók szinte felének nem volt internet elérhetősége, de a válaszadók nagy részének volt eszköze a tanuláshoz, akiknek nem volt eszközük, azon személyek nagy része kapott segítséget a beszerzéshez, némely településen van civil szervezet, mely segítséget nyújtott az eszközök biztosításában esetlegesen az eszközök beszerzésében. A szülők válasza szerint a nagy részük tudta használni az eszközöket, ez annak is köszönhető, hogy az eszközök nagy része, melyen a gyermekek tanultak telefon volt, a mai világban a telefonhasználat egy bizonyos kor alatt alapvető. Az iskola rugalmas volt és rugalmasan is kezelte az online oktatás alatti oktatást, például az intézmények nagy rész lehetőséget nyújtott a papír alapon történő számonkérésre, feladatokra abban az esetben, ha nem volt a tanuláshoz való eszköze a gyermeknek. A gyermekeknek szükségük volt segítségre a tanulásban, a házi feladatokban, ezekben nagyrészt a szülők nyújtottak segítséget. A diákok egyharmadának romlott az átlaga ez idő alatt, annak ellenére, hogy 70 szülő segítséget nyújtott gyermekének a számonkérések, felmérések során annak érdekében, hogy jobb jegyet kapjanak, ez arra enged következtetni, hogy voltak szülők akiknek nem volt meg a megfelelő tudása a segítségnyújtáshoz, itt akár az iskolai végzettséget, akár a tanítási kvalifikációt nézzük.

V. Összegzés, Javaslat

Fontosnak találom a kutatásokat, mivel új ismereteket szerezhethetünk, fejleszthetjük a kutatott területet, a pozitív és a negatív eredményeket fel tudjuk használni a későbbi elemzések során. A kutatásokból olyan információkat szerezhethetünk, melyről eddig nem volt tudomásunk, valamint későbbi statisztikai elemzések során akár fel is használhatók ezek az adatok. Minél részletesebb és minél több kutatás készül egy adott témáról, annál teljesebb képet kapunk az adott vizsgált területről.

Dolgozatomban válaszokat kerestem az online oktatás nehézségeinek a megoldásaira, hogy ennek az egyik legelmaradottabb régióban milyen hatása volt, hogyan oldották meg a problémákat, miben kaptak segítséget. Dolgozatom első részében a szakterületből indulok ki, mint gyógypedagógia. A gyógypedagógia legfőbb célja a gyógyító nevelés, mivel ez a tudományág sérült személyekkel foglalkozik. Sok területét tudjuk megkülönböztetni, én a pszichopedagógia szakirányt emeltem ki, mivel a célcsoport a pszichés zavar miatt kialakult érzelmi-, viselkedés és/vagy teljesítmény/tanulási zavarokkal küzdő egyének és családjaik, ide tartoznak például a hátrányos; halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek is. Ezen gyermekek rossz lakhatási körülmények között élnek, a szülők iskolai végzettsége alacsony, aktív korúak ellátására jogosult (a jövedelme nem biztosított). Az Ormánságról általában az elmaradottság, szegénység, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet és egyéb negatív mondatuk jutnak eszünkbe. A térség mint gazdasági, mint társadalmi szempontból jelentős hátránnyal küzd, a magas számú munkanélküliség nagy problémát okoz a családoknak. Ahogy a munkanélküliség magas az Ormánságban, úgy az iskolai végzettségek alacsonyak valamint a kulturális sajátosságok is kihatnak a gyermekek szocializációjára. Az oktatást fontosnak véljük, ugyanakkor vannak kultúrák, melyeknél nem számít lényegesnek, hogy ki meddig tanul, csupán az számít, hogy minél előbb elhelyezkedjen a munka világába, vagy bármi áron, de pénzhez jusson a család általa. Az oktatásban a gyermekeknek lehetőségük lenne kiszakadni az otthoni közegből, legyen ez akár pozitív, akár negatív. A közösség pozitív hatást gyakorol a gyermekekre, a beilleszkedést elősegíti, ahogy egy pedagógus személyisége is nagy hatással lehet a diákok mindennapjaira, életére. A Covid19 járvány megjelenésével megszűnt a jelenléti oktatás, a személyes kapcsolatok, egész nap az otthoni közegbe voltak a gyermekek, ami nem mindig volt jó hatással rájuk. A járvány kétségbeejtő hatása frusztrációt váltott ki az emberekből, mely megmutatkozott azon is, hogy mit vélték fontosnak is mit nem. Hátrányba került a tanulás, fontosabb lett a megélhetés, a betegség elkerülése, mely eddig is előrébb állt

fontosság szempontjából, de a szülők ezeket el tudták végezni, míg gyermekük az iskolában volt.

A kérdőívet javarészt nők töltötték ki, segítséget kaptam az önkormányzati dolgozóktól, polgármesterektől, a településen dolgozó családsegítők, védőnők és civil szervezetek mind segítségemre voltak a kérdőívek kijuttatásában. Az iskolai végzettség a kitöltők között alacsony lett, mivel 64%-uknak általános iskola 8 osztály vagy kevesebb a végzettsége. A kitöltők több mint 80%-a rendelkezik munkahellyel, válaszuk szerint rugalmasan kezelte a munkahely, ha a gyermekükkel otthon kellett maradniuk az online oktatás során. A gyermekek száma csökkenő tendenciát mutat, ez kiszűrhető a válaszadók válaszából is, a legtöbbet az egy iskoláskorú gyermeket nevelő családok voltak. A településeken egy-egy család nevel kimagaslóan sok gyermeket (5-6 gyermeket). Az iskoláskorú gyermekek korosztályát tekintve a 16 évnél idősebbek már csak elenyésző számban jelentek meg, ez a tankötelezettség miatt is lehet fennálló probléma. A diákok nagy részének szüksége volt segítségre az online oktatás során, a legtöbb segítséget a szülőktől és az iskolától kapták, ugyanakkor a házi feladataikat a diákok nagyobb része önállóan el tudta végezni, amennyiben nem, abban az esetben is a szülőktől kapták a legtöbb segítséget. A felnőtt felügyelet a családok nagy részénél biztosított volt, ugyanakkor előfordult, hogy egyedül voltak otthon gyermekek napközben, ez a gyermekek korát tekintve elég nagy eltérést jelent, hogy volt –e szükség otthoni felügyeletre vagy sem. A munkahelyek nagy része rugalmasan kezelte azt, ha a szülőnek időnként otthon kellett maradnia. Több gyermek esetén a válaszadók 43%-ának volt külön eszköze a tanuláshoz, nem volt szükség arra, hogy felváltva tanuljanak. Az internet elérhetőséget nézve a válaszadók fele nem rendelkezett internet elérhetőséggel, próbáltak megoldást találni a felmerülő akadályokra, de nem minden esetben volt erre lehetőség. Több településen jelen vannak különféle szervezetek, melyeknek a célja, hogy megkönnyítsék a településen élők életét, javítsanak az életminőségükön. Többsége a válaszadóknak igénybe vette a szervezetek segítő szolgáltatásait, a legtöbben a tanulásban és az eszközök biztosításának lehetőségét használták ki, hogy megkönnyítsék a mindennapokat. Az eszközök beszerzéséhez 39%-uk kapott segítséget, amit jó aránynak vélek, hiszen vannak olyan régiók, ahol ez az eredmény sokkal kevesebb lenne. Az eszközöket a szülők nagy része tudta használni, a legtöbb eszköz a mobiltelefon volt, így ez valóban nem jelenthetett nagy problémát a használatban. A felületeknél a KRÉTA rendszert és a Facebook-ot használták a kommunikációra a pedagógusok és a gyermekek/szülők, a felületet a gyermekek tudták használni, nyilvánvaló, hogy a Facebook-ot szinte minden gyermek használja, így nem volt szükség az átállásra. Az iskolát/iskolákat a szülők rugalmasnak

gondolták, elégedettek voltak az iskola által felkínált segítséggel, voltak intézmények melyek biztosították a papír alapon történő számonkérést, feladatok elvégzését. A tanulmányi átlagok kétharmad része nem romlott, mely nem feltétlen és kizárólag a gyermek munkájának köszönhető, a szülők nagy része elismerte, hogy segítséget nyújtott gyermekének a felmérők, számonkérések során annak érdekében, hogy jobb jegyet kapjanak a gyermekeik. Ebben az esetben az elért eredmény, jegy nem a gyermek munkáját tükrözte, hanem egy hamis képet adott a tudásáról, valamint a szülők bevezették gyermekeiket a csalás rejtelmeibe, ezzel hamis képet állítva fel a tudás és az eredmény egyenes arányos eredményeként. Az online oktatást nagy részben negatívan jellemezték, nem volt jó a szülők szerint. Valóban összehasonlíthatatlan a jelenléti és az online oktatás minősége.

Hasonló kutatásokat ki lehetne terjeszteni az ország több területére, így átfogóbb képet kapnánk, hogy az országban miként zajlott az online oktatás, valamint lenne összehasonlítási alap jobb helyzetben lévő településekre valamint rosszabbak közötti különbségre. Fel lehetne mérni, hogy mely településekre lenne szükség segítségre abban az esetben, ha a későbbiekben is egy ilyen akcidentális krízis lépne elő, melyet az ország nehezen tud kezelni. Érdemes lenne az iskolák pedagógusaival, diákokkal, segélyszervezetekkel is készíteni kutatásokat, hogy megtudjuk számukra mik voltak a pozitív és a negatív élmények ez idő alatt, hogy amennyiben pandémiára kerülne sor, legközelebb mire lehetne ügyelni és mire kellene több figyelmet, energiát fordítani. Érdemes lenne megvizsgálni, hogy a pedagógusoknak milyen ismerete van az IKT-s eszközökkel, milyen jól tudják használni őket, esetlegesen szükségük van-e továbbképzésre, oktatásra az eszközök megfelelő használatához. A diákok eszközhasználatával talán nincs nagy probléma, ugyanakkor a felületek használata nagy problémát jelent számukra, ezeknek a felületeknek a használatában részt vehetnének sűrűbben a gyakorlás érdekében.

A Központi Statisztikai Hivatal legfrissebb adatait felhasználva új demográfiai eredményeket kaphatnánk a településekről, az iskolázottságról, az összetételről és egyéb fontos információról, és ezekkel ki lehetne egészíteni a jövőbeli kutatásokat.

Az Ormánság szóról általában mindenkinek egy negatív kép alakul ki a fejében, sajnos a környezet a lakosság összetétele nagymértékben megváltozott, a magyar lakta településeket átvette a kisebbség nagyobb aránya. A településen élők munkanélkülisége egyre növekvő tendenciát mutat. Vannak bizonyos segítséget nyújtó szervezetek, melyek akár a munkahelyi elhelyezkedésben is tudnak segítséget nyújtani, azonban a lakosság nagy része érdektelen.

A kutatásom végeztével úgy vélem, hogy valamilyen módon segítenünk kell az olyan elmaradott településeket, valamint segítségre szoruló családokat, akiknek szükségük van támogatásra, hogy a különbözőségeket le tudják küzdeni, fontos, hogy képessé tegyük őket arra, hogy ezeket ők maguk tudják megvalósítani. A hátrányok leküzdésére kell kitalálnunk valamiféle megoldást, nyilván nem lehet mindenkit „megmenteni”, de minél több embert emelünk ki a mélyszegénységből, annál jobb lesz a tendencia. Természetesen az eszközök nagyon fontos szerepet játszanak a segítségnyújtásban, ahogy ez abban is megmutatkozik, hogy voltak olyan elhivatott pedagógusok, akik időt és pénzt nem sajnálva eljutatták személyesen a tananyagot az érintett tanulók számára, a lemaradások elkerülése érdekében. A pedagógusok mellett az Önkormányzatok is segítséget nyújtottak a tananyagok kijuttatásában és visszajuttatásában, ezt falugondnoki szolgáltatással tudták biztosítani.

Személyes tapasztalatom és véleményem az online oktatásról nekem is van, mely egyrésztől pozitív is, ugyanakkor negatív irányú is. Egy-egy esetemet ismertetném annak érdekében, hogy bebizonyítsam még számomra is nehézséget okozott az felületek használata és az eszközök, internet nehézsége. Az egyetemi évek során hirtelen csöppentem én is bele az online oktatás szépségébe, az első alkalommal sajnos azt se tudtam, hogy milyen felületre kell felregisztrálnom, feljelentkezni. Miután betörtem, megtanultam kezelni az eszközt, kénytelen voltam egy megfelelő eszközt beszerezni (laptop), ami kamerával, mikrofonnal rendelkezett, ezek a vizsgák miatt is relevánsak voltak. Az első eset, amikor vizsga közben elment az áram, mondanom se kell egy kisebb infarktust kaptam, nem a laptop működésével volt probléma, hanem az internet elérhetőséggel. A pánikroham, amit átéltem egy kisebb jelző arra, ami valójában bennem és a környezetemben történt, mire (mint profi műszaki zseni-telefonos segítséget kérve) megtudtam, hogyan kell megosztani a mobilinternetet a laptoppal addig azt hittem órák teltek el, pedig csak percek. A vizsgát tovább folytathattam és nem történt szerencsére tragédia. Csak azért osztom meg ezeket a tapasztalatokat, hogy kézzel foghatóbb legyen a nehézség mások számára is, ugyan dolgozom és a férjem is, mégis anyagi megterhelést jelentett beszerezni egy használt laptopot, azért, hogy tanulhassak, valamint az áramszünet, ami akár mindennapi is lehet, és csak gondoljunk bele, hogy ezek nem is egy hátrányos helyzetű családdal fordultak elő. Az ő esetükben az érzés kilátástalanság, a pánikkal és a szégyennel vegyülne, amiért nem tudja gyermekének megfelelő körülmények és eszközök mellett biztosítani a tanulást. Ezzel a személyes tapasztalattal szeretném zárni a szakdolgozatom, remélem tanulságos a kutatásom és legalább fele annyira felkeltette az érdeklődését a téma, mint nekem.

VI. Felhasznált irodalom

1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról. [online] 1993. [2022.03.15.] <URL: http://www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/kozokt_tv_070823.pdf

1997. évi XXXI. törvény a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatóságról. [online] 1997. [2022.03.15.] <URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700031.tv>

Czirfusz Dóra, Miskey Helga, Horváth László: A digitális munkarend tapasztalatai a magyar közoktatásban. In: Opus et Education. [online] 2020 7. évf. 3. sz. 220-229. p. [2022.03.18.] <URL: <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/394/685>

Csimáné Pozsegovics Beáta, Fináncz Judit, József István, Petőné Csimma Melinda, Sáriné Csajka Edina, Szili Katalin: A megújulás útjai I.; KIP-módszer háttere és elterjesztése a Dél-Dunántúli régióban. Kaposvár: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, 2015. 88 p.

Dávid Beáta, Szabó Tünde, Huszti Éva, Bukovics István: A COVID-19 járvány hatása a leghátrányosabb helyzetű településeken élők mindennapjaira: ahogy a hátrányos helyzetűek és a szociális szolgáltatásokat nyújtók látják. In: Scientia Et Securitas. [online] 2021. [2022.03.15.] <URL: <https://akjournals.com/view/journals/112/2/3/article-p371.xml>

Dávid Imre, Fülöp Márta, Pataky Nóra, Rudas János: Stressz, megküzdés, versengés, konfliktusok. [online] Magyar tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége 2014. 268 p. [2022.03.15.] <URL: https://tehetseg.hu/sites/default/files/konyvek/geniusz_34_net.pdf

Dr. Dávid Mária: Speciális igényű hallgatók/tanulók a felsőoktatásban és a felnőttképzésben. [online] Eger: 2015. [2022.03.05.] <URL: http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/03_david_04_15/521a_gygyepedaggia_tudomnya_s_tevkenysgi_terletei.html

Dr. Eigner Bernadett: In Memoriam Volentics Anna. In: Gyógypedagógiai Szemle, 2010. 38. évf. 4. sz. 337 – 343. p. [online] [2023.03.01.] <URL: https://www.eltereader.hu/media/2013/05/GYOSZE_2010_4_.pdf

Dr. Eigner Bernadett: Szakmai állásfoglalás- Pszichopedagógiai tudomány és gyakorlat. [online] Szeged: Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete Pszichopedagógiai Szakosztály, 2014. [2023.03.01.] <URL: <https://adoc.pub/szakmai-allasfoglalas-pszichopedagogia-tudomany-es-gyakorlat.html>

Dr. Gaál Gabriella, Dr. Jászi Éva: Pedagógus-mesterség. Hungarion Online University, [online] Eger: Líceum Kiadó, 2015. [2022.03.05.] <URL: <https://docplayer.hu/5310590-Pedagogus-mesterseg-gaal-gabriella-jaszi-eva.html>>

EMMI: Digitális Pedagógiai Módszertani Ajánlások Gyűjteménye. [online] Budapest: Oktatási Hivatal, 2021. [2022.03.15.] <URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/Modszertani_gyujtemeny_01_08_compressed.pdf>

Európai Tanács: Az EU válaszingykedése a Covid19 járványra. Időrendi áttekintés – a Covid19-cel kapcsolatos tanácsi intézkedések. In: Consilium honlapja [online] 2023. [2023.03.01.] <URL: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/timeline/>>

Hoffmann Rózsa: Tanár-diák kapcsolat változásai. In: Új Pedagógiai Szemle, 2002. 52. évf. 7-8. sz. 18 – 27. p. [online] Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2002. [2022.03.15.] <URL: <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00062/>>

Janky Béla: A cigány nők társadalmi helyzete és termékenységé. In: Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről, 2005. [online] Budapest: TÁRKI, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, 2005. 136–148. p. [2022.01.01.] <URL: <https://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a970.pdf>>

Katona Hajnalka: A digitális oktatás nem csak a tanulmányokban növelheti a hátrányos helyzetű gyerekek lemaradását. In: G7 Tudomány, [online] 2020. [2022.03.19.] <URL: https://g7.hu/elet/20200412/a-digitalis-oktatas-nem-csak-a-tanulmanyokban-novelheti-a-hatranynos-helyzetu-gyerekek-lemaradasat/?gclid=CjwKCAjwtfqKBhBoEiwAZuesiD4aAwYfRD-KOHhLTwF2-u-kiVooe7YBts1pbnUUckCLiObr_WdS2xoCRpsQAvD_BwE&fbclid=IwAR3qUWnqtliv1JubFE3h9oxagSE9LqkcUhacfrnzlowpn-GoWfBvRm6yU_k>

Kende Ágnes, Messing Vera, Fejes József Balázs: Hátrányos helyzetű tanulók digitális oktatása a koronavírus okozta iskolabezárás idején. In: Iskolakultúra 2021. 02. szám 31. évfolyam. 76-97 p. [online] 2021. [2022.03.18.] <URL: <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2021.02.76>>

Kiss Géza: Ormánység. Budapest: Gondolat kiadó, 1986. 563 p.

M. Pintér Tibor: Pedagógiai kihívások a Covid idején – Előszó. In: Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat, 2021. 9. évf. 2. sz. 91 – 96. p. [online] [2023.03.01.] <URL: <https://ojs.elte.hu/gyermekneveles/article/view/2560/2290>

Magyar Közlöny: A Kormány 40/2020. (III.11.) Korm. rendelete veszélyhelyzet kihirdetéséről. In: Magyar Közlöny, 2020. évi 39. sz. [online] Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft, 2020. [2023.03.01.] <URL: <https://www.kormanyhivatal.hu/hu/hirek/a-koronavirus-terjedesenek-megakadalyozasa-erdekeben-az-elektronikus-ugyintezes-igenybevetelet-javasoljuk>

Magyarország Kormánya: November elsejétől ismét kötelező a maszkviselés a tömegközlekedési eszközökön, a munkáltatók előírhatják az oltás felvételét a dolgozóiknak. In: Kormány honlapja. [online] 2021.10.18. [2023.03.01.] <URL: <https://kormany.hu/hirek/megjelentek-a-vedelmi-intezkedesekrol-szolo-rendeletek>

Nemzeti Népegészségügyi Központ: Tájékoztató az új koronavírus (2019-nCoV) okozta járványról az Egészségügyi Világszervezet 2020. február 12-i helyzetjelentése alapján. In: ANTSZ honlapja [online] 2020. [2023.03.01.] <URL: https://www.antsz.hu/felso_menu/temaink/jarvany/uj_koronavirus/uj_koronavirus_0212.html

Népszámlálás 2011: Területi adatok – Baranya megye In: KSH honlapja [online] 2011. [2023.03.01.] <URL: https://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_teruleti_02?fbclid=IwAR3xTrKFP7DpzvK6OjpCUTM34MUUB6JSfVlvEcUiJ0SDlhwVIHQs-W0iVtk

Osváth Andrea, Papp Z. Attila: Digitális fordulat az oktatásban? A digitális távoktatás tapasztalatai, lehetséges következményei. In: Szellem és Tudomány, 2020. 2. sz. [online] Miskolc: Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Alkalmazott Társadalomtudományok Intézet, 2020. [2023.03.01.] <URL: https://matarka.hu/koz/ISSN_2062-204X/11_evf_2_sz_2020/ISSN_2062-204X_11_evf_2_sz_2020_179-204.pdf

Proháczik Ágnes: A tantermi és az on-line oktatás (tanítás és tanulás) összehasonlító elemzése. In: Opus et Education, 2020. 7. évf. 3. sz. [online] Budapest: Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, 2020. [2023.03.01.] <URL: <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/issue/view/43>

Prohászka Lajos: A tantermi és az on-line oktatás (tanítás és tanulás) összehasonlító elemzése. In: Opus et Education. [online] 2020. 7. évf. 3. sz. 208 – 209. p. [2022.03.18.] <URL: <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/390/684>

Prohászka Lajos: Az oktatás elmélete. [online] Budapest: ORSZ. Középiskolai Tanáregyesület, 1937. [2022.03.15.] <URL: <https://mek.oszk.hu/09700/09775/09775.htm>

Ragadies Tamás (2015): Helyi társadalom, lokális közösségek az ormánsági kistelepüléseken, doktori PhD, [online], Pécs 2015, 193. p. [2022.03.15.] <URL: <https://idi.btk.pte.hu/dokumentumok/disszertaciok/ragadicstamasphd.pdf>

Ragadies Tamás: Községek és helyi társadalom az ormánsági kistelepüléseken. Pécs: Institutio Könyvkiadó, 2019. 176 p.

Ragadies Tamás: Ormánsági értékek – a kistelepülési társadalmak konfliktusainak tükrében. [online] Acta Sociologica, Pécsi Szociológiai Szemle 2010. 3. kötet. 1. sz. 174-183.p. [2022.03.15.] <URL: <https://journals.lib.pte.hu/index.php/actasociologica/article/view/3548/3288>

Rózsáné Czigány Enikő, Vargáné Molnár Márta: A pszichopedagógia fejlődése a gyógypedagógiai tevékenységek rendszerében. In: Gyógypedagógiai Szemle, 2013. 42. évf. (különszám) 53 – 57. p. [online] [2023.03.01.] <URL: <http://real.mtak.hu/28291/>

Szeretetnyelvek, Dal: Megszülettem. [online] [2022.03.18.] <URL: <http://docplayer.hu/106138292-Szeretetnyelvek-dal-megszulettem.html>

Szili Katalin: Az IKT alkalmazása a gyógypedagógiában. [online] 2013. [2022.03.15.] <URL: http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/az_ikt_alkalmazasa_a_gyogypedagogiaban_V2/index.html

Uzzoli Annamária, Kovács Sándor Zsolt, Páger Balázs, Szabó Tamás: A hazai COVID–19-járványhullámok területi különbségei. In: Területi Statisztika c. folyóirat 61. évfolyam, 3. szám. [online] 2021. [2022.03.18.] <URL: https://www.ksh.hu/statszemle_archive/terstat/2021/2021_03/ts610302.pdf

Uzzoli Annamária: Helyek, terek, régiók a COVID-19-világjárvány árnyékában - Egészségföldrajzi szemelvények [online] Budapest: Eötvös Loránd Kutatási Hálózat

Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont MTA Kiváló Kutatóműhely, 2022.
[2023.03.01.] <URL: http://www.mtafki.hu/konyvtar/kiadv/pdf/Uzzoli_A_Covid-kotet.pdf

VII. Mellékletek

25. Amennyiben nem értették a diákok a tananyagot, ki nyújtott nekik segítséget a megértésben?

Ez próbáltam, de nem mindig tudtam.
A nagyobb segítséget a hisztérier

25/1 kép: szülői vélemény

forrás: saját kép

25. Amennyiben nem értették a diákok a tananyagot, ki nyújtott nekik segítséget a megértésben?

Tanárak kivéve elmagyarázták,
ha felhívtunk messzegeken, testvérektől
kaptunk segítséget. Jóloda dolgozóitól.

25/2 kép: szülői vélemény

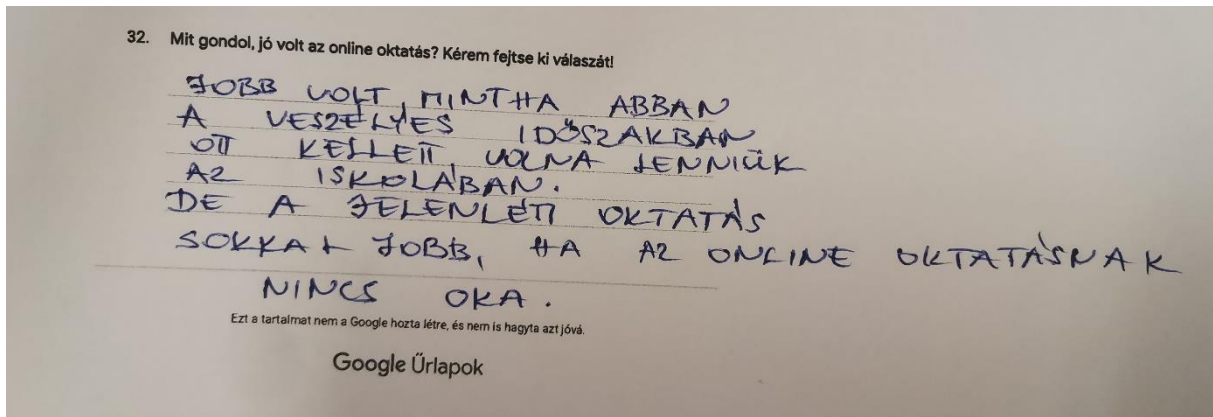
forrás: saját kép

32. Mit gondol, jó volt az online oktatás? Kérem fejtse ki válaszát!

A JELLENLEGI OKTATÁST SEMMI SEM PÓTOLHATJA!
AZ ONLINE OKTATÁS AZBAN AZ ÉRTELMESEN JELENTŐS
IDŐKALOS MEGOLDÁST, HA A TANÁR LEKÜLI MÉRTELŐSEN
AZ HONNA ÉS MERTÁRJA AZ ONLINE OKTAT.
AZ ONLINE OKTATÁS JELLENLEGI JELENTŐS VONAKADÁST ERŐS-
MÉNYÖLÖTT, AMIT BE SEM LEHET PÓTOLNI.

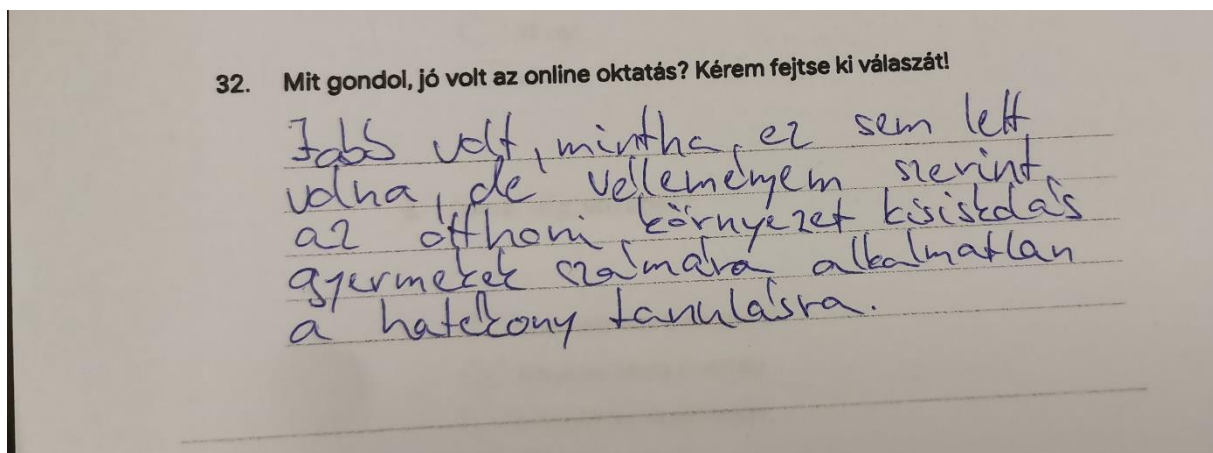
32/1 kép: szülői vélemény

forrás: saját kép

32/2 kép: szülői vélemény

forrás: saját kép

32/3 kép: szülői vélemény

forrás: saját kép

Igen
Nem

32. Mit gondol, jó volt az online oktatás? Kérem fejtse ki válaszáát!

Nem volt jó. Nyilván a legtöbb
nőül tanult a gyerekeivel, és szeretett
is neki, nem az ő kedvéért
törölte az online oktatás. A nővelézés
meg akkor kemény volt, hogy gyerek
egyedül, és időre! (üü) meg tudja csinálni a kedveit a feladatokkal.
Nem gondolom, hogy sok nő "asmuntált" akkor, hogy az online
oktatás alatt még keményen is a gyerek.
Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá.

Google Űrlapok

Egyelőre nem gondolom, hogy az online oktatás alatt
a nővelézésnek helyett volna hogy legyen a legmagasabb
hársúly. Rajóttam, hogy én is tudtam online oktatni,
feladatok a feladatok, az csinálja meg a gyerek ahogy
tudja. Én nem egy pl. volt rajóttam. A nővelézés oktatás
gyerekekkel jár ellen is rajóttam. No comment.

32/4 kép: szülői vélemény

forrás: saját kép

VIII. Köszönetnyilvánítás

Egyetemi tanulmányaim során rengeteget tanultam a szakdolgozatok megfelelő formátumáról, a hivatkozásokról, hogy miként kell jól elkészíteni egy tanulmányt, ezekért az információkért hálás vagyok az egyetemi tanároknak, akiknek a tudásukat felhasználva sikerült megírnom szakdolgozatom. Kiemeltképp szeretnék köszönetet mondani konzulensemnek Gelencsérné Dr. Bakó Mártának, aki kiemelkedő szaktudásával, tanácsaival, észrevételeivel és önzetlen segítségnyújtásával hozzásegített szakdolgozatom megírásához, mindezek mellett ismereteimet és tudásomat is bővíthettem. A konzultációk során nyújtott tanácsok és ötletek formálták a dolgozatom, valamint az útmutatások révén sikerült felépítenem megfelelőképp szakdolgozatom.

Továbbá köszönetet mondok mindenkinek, aki segítséget nyújtott vagy valamilyen formában hozzájárult ahhoz, hogy szakdolgozatom elkészülhessen, ide értve a kitöltő szülőket, gondviselőket, akik eljuttatták a potenciális személyek részére, valamint azoknak akik sikeresen visszajuttatták részemre a kitöltött kérdőíveket.

A gyakorlati helyeimnek köszönöm a lehetőséget, hogy biztosították számomra a lehetőséget, hogy az ő intézményükben próbára tehessem magam, fejlődhessek és elsajátítsam az általuk átadott tudást és ismeretet. A szakvezetőknek az empátikus és támogató hozzáállást, tanácsokat, mellyel megkönnyítették gyakorlatom.

Szeretném megköszönni családomnak a négyéves türelmet, segítséget, biztatást és a mérhetetlen támogatást, mellyel elérhetőbbé tették számomra álmomat, hogy gyógypedagógus lehessenek.

IX. Nyilatkozatok

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréseről és eredetiségéről

A hallgató neve: Péczkáné Kustra Réka
A Hallgató Neptun kódja: INCGTK
A dolgozat címe: Online oktatás hatásai az Ormánságban
A megjelenés éve: 2023.
A konzulens tanszék neve: Gyógypedagógiai Tanszék- Neveléstudományi Intézet

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlanul állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe.

Kelt: 2023.04.16.

Hallgató aláírása

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

Péczkáné Kustra Réka (INCGTK) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem²

Kaposvár, 2023. 04. 24.

Gelencsérné Dr. Bakó Márta
Belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.